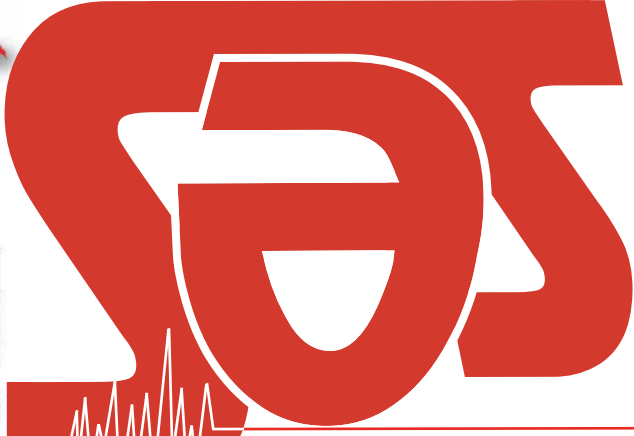

**Vətəni
qoruyanları
qoruyan
dövlət**

15

№ 109 (6550) 22 iyun
2022-ci il. Qiyməti 60 qəpik

“Azərbaycan Özbəkistan

üçün zamanın sınağından
çıxmış etibarlı tərəfdaşdır!”

2

Rusiya “Türk axını”nı “təmir” edir, ümid **Azərbaycana** qaldı

5

**YENİ AZƏRBAYCAN PARTİYASI
AZƏRBAYCANDA HAQQIN
VƏ XALQIN GÜCÜDÜR!**

4

**Azərbaycanda dinlərarası
münasibətlər yüksək
səviyyədə tənzimlənib**

10

**Barbara L. Stinson: “Bakı Forumu
global problemlərin həlli
yollarının müzakirəsi üçün çox
önəmli platformadır”**

10

Şıxov çimərliyində **BİR GÜN**

11

**Hrant Mikaelyan:
“Ermənilər ağır
sosial durumdan
çıxa bilməyəcəklər”**

13

**Azərbaycanda
duru yağ
böhranı
ola bilər**

12

**Robotlar 85
milyon
insanı işsiz
qoyacaq**

16

Prezident İlham Əliyev iyunun 21-də Özbəkistan Respublikasına dövlət səfərinə gəlib. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev Daşkənddə Müstəqillik abidəsini ziyarət ediblər.

Məlumat verilib ki, Özbəkistanın müstəqilliyinin 30 illiyi münasibətilə ucaldılan abidə özbək xalqının üç min illik tarixini əks etdirir. Yeni abidə paytaxt yaxınlığında yerləşən, ölkənin müstəqilliyinin ildönümünə həsr olunan "Yangi Uzbekiston" ("Yeni Özbəkistan") kompleksinin mərkəzində yerləşir. Altmış metr hündürlüyündəki abidə görkəmli şəxsiyyətlərin həyat və fəaliyyəti ilə əlamətdar olan dövrü əks etdirir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev ilə məhdud tərkibdə görüşü olub. Daha sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev ilə geniş tərkibdə görüşü olub. Dövlət başçıları görüşdə çıxış ediblər.

Prezident Şavkat Mirziyoyev öz çıxışında qeyd edib ki, Azərbaycan onun ölkəsi üçün yaxın dost və zamanın sınağından çıxmış etibarlı strateji tərəfdaşdır: "Ölkələrimizi ortaq din, mənəvi dəyərlər, oxşar ənənələr, dil və mədəniyyət birləşdirir ki, bu barədə bu gün biz məhdud tərkibdə keçirilən görüşdə çox ətraflı danışdıq. Biz Azərbaycanın sanballı uğurlarına Özbəkistanda həmişə ürəkdən sevinirik. Bu gün Sizin əldə etdiyiniz nailiyyətlər bütün dünyada tanınır. Mənim qardaşım, hörmətli İlham Heydər oğlu dahi atası Heydər Əliyevin işini davam etdirdi və Azərbaycan xalqının əzəli torpaqlarını geri qaytarmaqla tarixi ədaləti bərpa etdi. Bu gün Sizin rəhbərliyinizlə böyük quruculuq işləri aparılır. Bu torpaqlar bizim gözümüz qarşısında yenidən çiçəklənən diyara çevrilir. Biz bu nəcib işə öz töhfəmizi ver-

“Azərbaycan Özbəkistan üçün zamanın sınağından çıxmış etibarlı tərəfdaşdır!”

Prezident İlham Əliyev iyunun 21-də Özbəkistan Respublikasında dövlət səfərində olub

İlham Əliyev:
“Azərbaycan xalqı ən ağır dövrdə özbək xalqının qardaşlıq dəstəyini hiss edirdi”

Şavkat Mirziyoyev:
“Biz Azərbaycanın sanballı uğurlarına Özbəkistanda həmişə ürəkdən sevinirik”

məyə şad olarıq, bu barədə də məhdud tərkibdə keçirilən görüşdə danışdıq.

Bizim görüşümüz ərəfəsində səmərəli biznesforum keçirilib, yarım milyard dollar-dan yuxarı həcmdə investisiya sazişləri və ticarət müqavilələri paketi imzalanıb. Onların arasında neft-qaz, neft-kimya sahələrində, energetika, əczaçılıq, tikinti materialları istehsalı, şərabçılıq, yeyinti, toxuculuq məhsullarının və zərgerlik məmulatlarının istehsalı üzrə perspektiv layihələr mövcuddur. Ələt Azad İqtisadi Zonasının bazasında sonradan Avropa İttifaqı bazarlarına çıxmaqla layihələrin icrası üçün imkan var.

Həmçinin razılığa gəldik ki, layihələrin icrası üçün birgə investisiya fondu yaradılacaq, artıq növbəti ayda onların sürətli həlli

üzrə proqram tədbirlərinin qəbul edilməsi üçün hökumətlərarası komissiyaın iclası təşkil olunacaq.”

Daha sonra Prezident İlham Əliyev çıxış edib. Dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, bu səfər həqiqətən tarixi səfərdir: “Mən Şavkat Miromonoviçin çıxışında qeyd etdiyi istiqamətlər üzrə onun fikirləri ilə tamamilə şərikəm. Biz münasibətlərimizin gələcək hərtərəfli inkişafının əsasını qoyuruq. Dünən və bu gün bizim həyat fəaliyyətimizin demək olar ki, bütün mühüm sahələrini əhatə edən 20-yə yaxın sənəd imzalanıb və imzalanacaq. Bir də, əlbəttə, siyasi sənəd - bizim inkişafımızı çox illər əvvəlcədən istiqamətini müəyyən edən birgə Bəyannamə.

Qarşılıqlı iqtisadi fəaliyyət məsələlərinə gəldikdə, mən Şavkat Miromonoviçin dedik-

ləri ilə həmrəyəm. Biz əlaqələrimizi intensivləşdirməliyik. Nazirlərə müvafiq tapşırıqlar verilib. Əminəm ki, hər bir istiqamət - iqtisadi qarşılıqlı fəaliyyət, əmtəə dövriyyəsinin artırılması, nəqliyyat-logistika sferası, energetika üzrə yaxşı nəticələr olacaq. Biz, iki Prezident qərara aldığımız ki, tapşırıqlarımızın yerinə yetirilməsini özümüz nəzarətdə saxlayacağıq və müvafiq nazirliklər müntəzəm surətdə irəliləyiş barədə bizə məruzə edəcəklər. Bu yolla biz ticari-iqtisadi sahədə və təkcə bu sahədə deyil, ciddi tərəqqiyə nail ola bilirik. Ona görə ki, bu gün biz qarşılıqlı beynəlxalq fəaliyyətin mühüm məsələlərini müzakirə etdik və əlbəttə, bütün beynəlxalq strukturlarda daimi qarşılıqlı dəstəyi böyük məmnunluqla qeyd edirik. Şavkat Miromonoviç bizim əməkdaşlıq etdiyimiz təş-

kilatlar barədə danışdı. Biz həqiqətən dostlar, qardaşlar kimi əməkdaşlıq edirik, bir-birimizi dəstəkləyirik.

Mən, həmçinin Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpası işində Azərbaycanı dəstəklədiyinizə görə ayrıca təşəkkürümü bildirmək istədim. Azərbaycan xalqı ən ağır dövrdə özbək xalqının qardaşlıq dəstəyini hiss edirdi və mən Azərbaycan Prezidenti kimi qardaşım Şavkat Miromonoviçin qardaşlıq dəstəyini həmişə hiss edirdim. Bu, bizim üçün çox qiymətli, bunlar bizim münasibətlərimizin tarixində unudulmaz hadisələrdir.

Ardı Səh. 3

Əvvəli Səh. 2

Əlbəttə, dünyadakı vəziyyət nəzərə alınmaqla hər bir ölkə müdafiə qabiliyyətini möhkəmlətməyə çalışmalıdır. Bu gün Şavkat Miromonoviç ilə dialoqumuzun bir hissəsi bu məsələyə həsr edilib. Müvafiq tapşırıqlar verilib. Düşünürəm ki, hərbi əməkdaşlıq, hərbi-texniki əməkdaşlıq, habelə hərbi təhsil sahəsində əməkdaşlıq istiqamətində əlavə addımlar atılacaq. Mənim fikrimcə, bu sahədə də qarşılıqlı fəaliyyətimiz möhkəmlənəcək, çünki həm Özbəkistanda, həm də Azərbaycanda ehtiyat mövzular var ki, onları müzakirə etmək lazımdır, kənar təhdidlər var, ölkələrimiz və xalqlarımız onlarla üzləşməli olurlar. Buna görə də düşünürəm ki, bu sahədə təcrübə mübadiləsi və praktiki qarşılıqlı fəaliyyət həmişəkindən daha vacib olacaq."

Dünən Daşkənddə Heydər Əliyev Meydanının açılışı olub. Özbəkistanda dövlət səfərində olan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev açılış mərasimində iştirak ediblər.

Meydan paytaxtın Mirabad rayonunda azərbaycanlıların yığcam yaşadığı əraziyə yerləşir. Ətrafdakı binalar abadlaşdırılıb. Meydanın ərazisi tamamilə yenidən qurulub, burada yaşillıq salınıb, sakinlərin istirahəti üçün hər cür şərait yaradılıb.

Meydanın mərkəzi hissəsində ulu öndər Heydər Əliyevin böyük memorial kompleksi ucaldılıb. Ümummilli lider Heydər Əliyevin adını daşıyan küçədə yerləşən meydan şəhər sakinləri və qonaqların istirahət üçün ən çox üz tutduqları yerlərdən biri olacaq. Özbəkistanın və Azərbaycanın dövlət başçıları mərasimdə çıxış ediblər.

Daşkənddə geniş tərkibdə görüş başa çatdıqdan sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin iştirakı ilə Azərbaycan-Özbəkistan sə-

“Azərbaycan Özbəkistan üçün zamanın sınağından çıxmış etibarlı tərəfdaşdır!”

Prezident İlham Əliyev iyunun 21-də Özbəkistan Respublikasında dövlət səfərində olub

məti ilə Özbəkistan Respublikası Hökuməti arasında hərbi sahədə əməkdaşlıq haqqında Saziş"i və "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Özbəkistan Respublikası Hökuməti arasında hərbi-texniki əməkdaşlıq haqqında Saziş", "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Özbəkistan Respublikası Hökuməti arasında qanunsuz miqrasiyaya qarşı mübarizə sahəsində əməkdaşlıq haqqında Saziş"i və "Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi ilə Özbəkistan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi arasında 2022-2024-cü illər üzrə əməkdaşlıq Proqramı" imzalanıb. Sənədlərin imzalanması mərasimi başa çatdıqdan sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər.

Dünən həmçinin Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev Daşkənddə "TEXNOPARK" MMC-nin fəaliyyəti ilə tanış olublar. Dövlətimizin başçısına "TEXNOPARK" barədə məlumat verildi. Bildirildi ki, "TEXNOPARK" MMC 2019-cu ildə Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin təşəbbüsü ilə yaranıb. "TEXNOPARK" yüksək texnologiyalı, rəqəbatqabiliyyətli, ixrac yönümlü və idxalı əvəz

nədlərinin imzalanması mərasimi olub.

Belə ki, "Azərbaycan Respublikası ilə Özbəkistan Respublikası arasında strateji tərəfdaşlığın dərinləşdirilməsi və hərtərəfli əməkdaşlığın genişləndirilməsi haqqında Bəyannamə"ni Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev imzalayıblar.

Daha sonra "Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə Özbəkistan Respublikasının Məşğulluq və Əmək Münasibətləri Nazirliyi arasında Anlaşma Memorandumu", "Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Neqliyyat Nazirliyi və Özbəkistan Respublikasının İnnovativ İnkişaf Nazirliyi arasında Anlaşma Memorandumu", "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Özbəkistan Respublikası Hökuməti arasında bitki karantini və mühafizəsi sahəsində əməkdaşlıq haqqında Saziş", "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Özbəkistan Respublikası Hökuməti arasında sənaye mülkiyyətinin mühafizəsi sahəsində əməkdaşlıq haqqında Saziş", "Azər-

baycan Respublikası Hökuməti ilə Özbəkistan Respublikası Hökuməti arasında

beynəlxalq avtomobil əlaqələri haqqında Saziş", "Azərbaycan Respublikası Höku-

medən sənaye məhsullarının istehsalını təmin etmək məqsədilə yaradılıb. "TEXNOPARK" MMC-nin sahəsi 103 hektardan artıqdır.

Dövlətimizin başçısı burada istehsal olunan sənaye, texniki, elektron, inşaat və məişət məhsullarına baxıb.

Bildirildi ki, tərəfdaşları dünyanın aparıcı şirkətləri olan "TEXNOPARK" MMC-nin fəaliyyəti, eyni zamanda, geniş çeşiddə məişət texnikası istehsalı üzrə müəssisələrin, həmçinin yeni iş yerlərinin yaradılmasına yönəlib. Hazırda burada 13 istehsal obyekti fəaliyyət göstərir. Bunların sırasına lift, eskalator, elektron qaz sayğacları, məişət soyuducuları, sənaye kondisionerləri, soyutma sistemləri, paltaryuyan maşın və digərləri daxildir. 2022-ci ildə burada yeni sənaye avadanlıqlarının istehsalı, avtomatlaşdırılmış lojistika mərkəzinin yaradılması nəzərdə tutulub.

"TEXNOPARK" MMC-də 16 sənaye istiqaməti birləşib. Burada, həmçinin logistik mərkəz də fəaliyyət göstərir, daxili və xarici bazarlara yönəlmiş geniş çeşiddə sənaye, texniki, elektron, tikinti və məişət məhsulları istehsal olunur.

YENİ AZƏRBAYCAN PARTİYASI AZƏRBAYCANDA HAQQIN VƏ XALQIN GÜCÜDÜR!

Hər bir önəmli hadisə keçilən yolun təhlilini bir zərurət kimi ortaya qoyduğundan bu gün yaradılmasının 30-cu ildönümünü qeyd etdəcəyimiz Yeni Azərbaycan Partiyasının da zəngin və şərəfli yolu, 850 minə yaxın üzvü sıralarında birləşdirməklə Azərbaycan realitqlarının, ulu öndər Heydər Əliyev ideyalarının təbliğinə geniş imkanlar açılması təhlil olunmaqda, böyük gələcəyi olan təşkilat kimi dəyərləndirilməkdədir. Düz 30 il öncə tarixi zərurətdən yaranan Yeni Azərbaycan Partiyası zamanın sınaqlarından çıxmış, xalqın etimadını layiqincə doğrultmuş, müstəqil Azərbaycanımızın firavan gələcəyinin dünəni, bu gün və gələcəyi naminə öz fəaliyyətini göstərən siyasi partiyadır. Necə ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradıcısı, Azərbaycan xalqının xilaskarı ulu öndərimiz Heydər Əliyev demişdir: "Yeni Azərbaycan Partiyası dünənin, bu günün, gələcəyin partiyasıdır".

Ulu Öndər Heydər Əliyev ideologiyasının tərənnümü və tarixi reallığı əsasında yaranan və artıq 30-cu ildönümünə doğru inamla addımlayan YAP bu gün də öz uğur və tərəqqi sözünü deməkdədir. Məhz Azərbaycan xalqının və dövlətinin xilaskarı, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin qətiyyəti, xalqımızın həmrəyliyi və dönməzliyi sayəsində, ölkəmizin ən çətin məqamlarında yaranan YAP bu gün regionumuzun ən böyük siyasi təşkilatı olaraq bir sıra əhəmiyyətli, global məsələlərdə söz sahibi kimi çıxış edir. Və bu gün partiyamızın 30 ilini Qarabağımızın 30 ildən sonra 44 gün ərzində Ali Baş Komandanımız, Prezident, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin diplomatik siyasəti, Müzəffər Ordumuzun, rəşadətli əsgər və zabitlərimizin qəhrəmanlığı sayəsində əldə edilən Qələbə günümüzün ikinci ilinin sevincini yaşadığımız günlərdə qeyd edirik. Məhz bu baxımdan da, bu gün Azərbaycanın son illərdə qazandığı böyük nailiyyətlər Ulu Öndər Heydər Əliyevin yaratdığı və bu gün Prezident İlham Əliyevin Sədri olduğu Yeni Azərbaycan Partiyasının fəaliyyəti ilə bilavasitə bağlıdır. Həmçinin, 30 ilə yaxın şərəfli yolda Azərbaycanın qazandığı uğurların bələdçisi kimi çıxış edən Yeni Azərbaycan Partiyasının 2021-ci il martın 5-də VII qurultayının keçirilməsi də böyük tarixi hadisə idi. Çünki bu qurultay birliyimizin, həmrəyliyimizin nümayişi olmaqla, həm də bu 30 illər ərzində Yeni Azərbaycan Partiyasının daim təkmilləşməyə, yeniləşməyə doğru getdiyinə bir daha əyani şəkildə sübutu idi. Bu gün fəxrlə və inamla partiyanın üzvü olaraq deyirəm ki, Yeni Azərbaycan Partiyası ölkəmizdə yaradıldığı ilk gündən siyasi iradəni və xalqımızın milli maraqlarını təmsil edən vahid siyasi qüvvəyə çevrilib. Buna səbəb isə yalnız partiyanın Azərbaycan xalqının istəyi və tələbi ilə Ulu Öndərin qətiyyəti, siyasi iradəsi sayəsində 1992-ci ildə yaradılması olmuşdur. Ulu Öndərin partiya haqqında çıxışlarında qeyd etdiyi kimi "Yeni Azərbaycan Partiyasının gücü daima Azərbaycan xalqının Partiyaya inamı, etibar və etimad göstərməsi ilə ölçüləcəkdir".

**XALQIN İSTƏYİ İLƏ
YARANAN YAP -IN
MÖHTƏŞƏM, ARDICIL
QƏLƏBƏLƏR
QAZANMASININ ƏSASINDA
ÜMUMMILLİ
DƏSTƏK, ÜMUMXALQ
ETİMADI DAYANIR**

Xalqın istəyi ilə yaranan YAP fəaliyyəti dövründə çətin və şərəfli yol keçərək böyük siyasi qüvvəyə çevrilmişdir. Elə buna görə ki, yaradıcısı ümummilli liderimiz Heydər Əliyev olan Yeni Azərbaycan Partiyası ötən müddət ərzində hər cür sınaqlardan şərəflə çıxmış, böyük siyasi qüvvəyə çevrilmişdir.

Vahid, qüdrətli, mütəşəkkil siyasi qüvvə kimi çıxış edən Yeni Azərbaycan Partiyası bütün sahələrdə qələbələrini qazanılmasında, yüksək nailiyyətlərin əldə olunmasında, müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin möhkəmləndirilməsində aparıcı rola malik olduğunu məhz özünün səmərəli fəaliyyəti ilə sübut edir. Əlbəttə ki, partiyanın bu uğurlarında YAP-ın sədri kimi cənab İlham Əliyevin müstəsna xidmətləri olmuşdur. 2003-cü ilin prezident seçkilərinin taleyini həll edən əsas faktorlar ondan ibarətdir ki, Prezident İlham Əliyev bütün dünya tərəfindən tanınan siyasi liderlik keyfiyyətləri, cəmiyyətin ümumi tələbatlar sistemini düzgün müəyyənəşdirə bilmək bacarığı, milli maraqların gerçəkləşdirilməsi istiqamətində əzmkar və qətiyyətli fəaliyyəti-dir. Cənab İlham Əliyev sadəcə Azərbaycan vətəndaşına təkcə uğurlu gələcək vəd etmirdi, həm də bu vədini necə reallaşdıracağını kifayət qədər aydın şəkildə izah edirdi və bu, cəmiyyətin diqqətindən kənarda qala bilməzdi. Digər tərəfdən, partiyanın özünün keçdiyi şərəfli yol onun xalqı uğurlu gələcəyə apara biləcəyinə də etibarlı təminat bazası formalaşdırmışdı. Bütün bunlar isə seçiciləri "kimə üstünlük verməli" sualı ətrafında düşünmək zərurəti qarşısında qoymadı və Azərbaycan vətəndaşları öz seçimini etdi. Bəli, Yeni Azərbaycan Partiyasının fəaliyyəti təkcə keçmişimizlə yox, həm də bu günümüz, gələcəyimizlə bağlıdır. 2003-cü, 2008-ci, 2013-cü və 2018-ci illərdə keçirilən prezident seçkilərinin nəticələri də bir daha göstərdi ki, bu siyasi təşkilatın fəaliyyətinin ictimai-fəlsəfi mahiyyəti Azərbaycanın milli dövlətçilik ənənələrinin inkişafı ilə sıx bağlıdır və hələ uzun illər onun siyasi həyatımızda həlledici rol oynayacağı şübhə doğurmur. Bu mənada Azərbaycan Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri cənab İlham Əliyev daim bəyan edir ki, o, Heydər Əliyev ideyalarına, onun müəyyənəşdirdiyi yola alternativ görmür və gələcək fəaliyyətini də məhz bu prinsiplər əsasında quracaqdır: "Mən öz seçiqabağı çıxışlarımda dəfələrlə demişdim ki, bu siyasətə sadıq olacağam. Bir vətəndaş kimi, bir siyasətçi kimi mən açıq-aydın görürəm ki, Azərbaycanda bu siyasətə alternativ yoxdur. Əgər biz istəyiriksə ki, Azərbaycan xalqı rahat, xoşbəxt yaşasın, bu siyasət mütləq və mütləq davam etdirilməlidir". Bəli, 2021-ci il martın 5-də keçirilmiş Yeni Azərbaycan Partiyasının VII qurultayı da ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında çox mühüm hadisə kimi yadda qalıb.

**YAP-IN VII QURULTAYI -
YENİ HƏDƏFLƏRƏ,
VƏZİFƏLƏRƏ DOĞRU**

Bir il öncə 2021-ci il martın 5-də keçirilmiş Yeni Azərbaycan Partiyasının VII qurultayı da ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında çox mühüm hadisə kimi yadda qalıb. Bu gün Prezident İlham Əliyevin ölkəmizdə həyata keçirdiyi genişmiqyaslı islahatlar bütün sahələri, o cümlədən siyasi sferanı da əhatə edir. Dövlətimizin başçısı, partiyanın Sədri İlham Əliyevin söylədiyi kimi, Yeni Azərbaycan Partiyasının VII qurultayının keçirilməsinin əsas səbəbi ölkədə və regionda yaranmış yeni realitqlardır. Artıq bir neçə ildir ki, ölkəmizdə həyata keçirilən islahatlar siyasi partiyaların da fəaliyyətinə öz müsbət təsirini göstərir. Yeni Azərbaycan Partiyasının VII Qurultayının keçirilməsi və qurultayda yeni Nizamnamənin qəbul olunması, müəyyən yeniliklərin edilməsi, struktur dəyişikliyi siyasi islahatların tərkib hissəsi kimi dəyərləndirilə bilər. Eyni zamanda, qurultaydan ke-

çən bir il ərzində YAP bir sıra ölkələrin siyasi partiyaları ilə əlaqələrin inkişafı istiqamətində mühüm addımlar atıb. Xüsusilə, Azərbaycan və Türkiyənin iqtidar partiyaları arasında uzun illər davam edən əməkdaşlıq 2021-ci ildə yeni mərhələyə qədəm qoydu. Yeni Azərbaycan Partiyası və Türkiyənin Ədalət və İnkişaf Partiyası (AK Parti) arasında ötən il iyun ayının 2-də imzalanmış əməkdaşlığa dair niyyət protokolu xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Hər iki partiyanın birgə təşkilatçılığı ilə ötən il videoformatda konfranslar keçirilib, nümayəndə heyətlərinin qarşılıqlı səfərləri baş tutub. Partiya liderləri arasında olan dostluq münasibətləri AK Parti və YAP arasında əlaqələrin daha da yaxınlaşmasına, uğurlu təcrübə mübadiləsinə təkan verəcəyinə əminlik yaradır. Dostluq və qardaşlıq əlaqələri ölkələrimiz arasında, digər sahələrdə olduğu kimi, hakim siyasi partiyaların münasibətlərində də dinamik şəkildə inkişaf edir. Həmçinin, YAP-ın Sədri, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev qurultaydakı genişməzmunlu çıxışında partiyanın yarandığı vaxtdan indiyə kimi müstəqil dövlətçiliyin və demokratik siyasi sistemin möhkəmlənməsi, ölkəmizin davamlı inkişafı, milli birliyin və vətəndaş həmrəyliyinin təmin olunması istiqamətində göstərdiyi fəaliyyətlə bağlı dəyərli fikirlər irəli sürdü. Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi: "Partiyamızın VII qurultayı ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında önəmli hadisədir. Yeni Azərbaycan Partiyası nəinki Azərbaycanın, Cənubi Qafqazın ən böyük siyasi partiyasıdır. Partiyamızın böyük ənənələri var".

**PREZİDENT İLHAM
ƏLİYEVİN APARDIĞI
SİYASƏTİN MƏQSƏD
VƏ VƏZİFƏLƏRİ, EYNI
ZAMANDA, ONUN
SƏDRİ OLDUĞU
PARTİYANIN MƏQSƏD
VƏ VƏZİFƏLƏRİ DEMƏKDİR**

Bəli, bu gün Prezident İlham Əliyevin apardığı siyasətin məqsəd və vəzifələri, eyni zamanda, onun Sədri olduğu partiyanın məqsəd və vəzifələri deməkdir. Buna görə də Prezident İlham Əliyevin təsdiq etdiyi, cəmiyyətin müxtəlif sahələrinin inkişafını nəzərdə tutan milli prioritetlər, dövlət proqramları, konsepsiyalar, inkişaf strategiyaları və fəaliyyət planlarındakı müddəalar partiyanın proqramında öz əksini tapmışdır.

Yeni Azərbaycan Partiyasının seçkilərdə qazandığı qələbələr bu partiyanın cəmiyyətdəki yerinin möhkəmliyini, dövlətçiliyimizin gücləndirilməsi istiqamətində həyata keçirilən siyasətə xalq dəstəyini, insanların bu təşkilata yüksək etimadını göstərir. Bütün iş-tirak etdiyi seçkilərdə Yeni Azərbaycan Partiyası qələbə qazanaraq bir daha ölkə vətəndaşlarının Azərbaycan reallığına verdiyi qiymət və Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu daxili və xarici siyasətə inamın ifadəsidir. Bu, həm də hər bir vətəndaşın Prezidenti olduğunun göstəricisi, Azərbaycanın hərtərəfli inkişafı, verilən hər bir vədin konkret əməli işdə öz təsdiqini tapması ilə-dən-ile xalq-iqtidar birliyini göstəricisidir. Məhz bu gün sevinirik ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin ideyaları yaşayır, qalib gəlir. Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyev tərəfindən bu ölməz amallar sədaqətlə, cəsarətlə daha müvəffəqiyyətlə həyata keçirilir. Necə ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının yara-

dıcısı, Azərbaycan xalqının xilaskarı ulu öndərimiz Heydər Əliyev demişdir: "Yeni Azərbaycan Partiyası dünənin, bu günün, gələcəyin partiyasıdır".

Azərbaycan Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyev martın 5-də partiyanın keçirilən VII qurultayında çıxışı zamanı bir çox məsələlərə toxunaraq partiyamızın VII qurultayı ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında önəmli hadisə olduğunu bildirmişdir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Yeni Azərbaycan Partiyasının VI qurultayından üç il ötdüyünü və bu illər ərzində böyük nailiyyətlər və qələbələr əldə olunduğunu deyib: "Bu illər ölkəmiz üçün, bölgəmiz üçün həlledici illər olmuşdur. Üç il ərzində ölkə həyatında bir çox önəmli hadisələr baş vermişdir. Təbii ki, onların arasında ən önəmli ərazi bütövlüyümüzün bərpa edilməsi, Vətən müharibəsində parlaq Qələbənin qazanılmasıdır. Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa etdi, tarixi ədaləti bərpa etdi, işğalçıları əzəli torpaqlarımızdan qovdu və beləliklə, tarixi ədalət bərpa olundu. Bizim şanlı Qələbəmiz qürur mənbəyimizdir". Bəli, bu Qələbə həqiqətən də bizim qürur mənbəyimizdir. Bu reallığı Azərbaycan xalqı görür və bəlkə də bu, son 30 ildə bu qədər qürurlu olmamışdı - 44 gün ərzində tariximizin Zəfər Salmaməsi yazıldı, Bütövləşən Azərbaycanımız - Qarabağ Azərbaycanımıza qovuşduq. Məhz bu Böyük Qələbə Prezident İlham Əliyevin sözünə, vədinə sadıq qalan dövlət başçısı imini qazanması bütün sahələrdə təsdiqlənməsinin reallığıdır. Bu yerdə Prezident İlham Əliyevin 2003-cü ildə keçirilən andıçmə mərasimində söylədiyi bu fikirləri bir daha yada salmaq yerinə düşər: "Bütün bunları həyata keçirmək və Azərbaycanı qüdrətli dövlətə çevirmək üçün, ən başlıcası, ölkədə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin siyasəti davam etdirilməlidir. Bu gün yüksək kürsüdə çıxış edərkən, mən Azərbaycan xalqına söz verirəm ki, bu siyasətə sadıq qalacağam, heç vaxt bu yoldan dönməyəcəyəm, Heydər Əliyevin siyasətini davam etdirəcəyəm".

Beləliklə, Cənubi Qafqazın ən böyük siyasi partiyası olan YAP-ın VII qurultayından ötən dövr ərzində həyata keçirilən islahatlar fonunda ölkədə yeni siyasi mühitin formalaşması, siyasi və milli həmrəyliyin daha da güclənməsi, hakim partiyanın fəaliyyətində, idarəetmədə yeni keyfiyyət dəyişiklikləri müşahidə olunur. Həmçinin həyata keçirilən islahatlar partiyanın fəaliyyətində çeviklik və səmərəliliyin artmasına səbəb olub. Partiyamızın Sədri cənab İlham Əliyevin dediyi kimi, "İndi Azərbaycanda görülmüş işlər, ölkəmizin uğurlu inkişafı, əlbəttə, hər bir vətənpərvər insana əyani şəkildə göstərir ki, bugünkü iqtidarın apardığı siyasət yeganə düzgün siyasətdir". Bir sözlə, bu gün əminliklə demək olar ki, yaradıcısı Ümummilli Lider olan Yeni Azərbaycan Partiyasının fəaliyyətində Heydər Əliyevin ideya və arzuları yaşayır. Qarabağ Zəfərindən sonra yaranmış yeni realitqlar fonunda Azərbaycan partiyasının Sədri, Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə parlaq gələcəyə doğru daha inamla irəliləyəcək. Prezident, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyev cənablarının söylədiyi kimi: "YAP sözün əsl mənasında ümumxalq partiyasına çevrilib. Cəmiyyətimizin bütün təbəqələri hakim partiya da birləşib. YAP nəinki Azərbaycanın, Cənubi Qafqazın ən böyük siyasi təşkilatıdır. Partiyamızın böyük ənənələri var. Yeni Azərbaycan Partiyası bundan sonra da ölkəmizdə gedən bütün proseslərin mərkəzində olacaq".

R.HÜSEYNOVA

Rusiyanın Avropa üzərində "qaz imtahanı" davam edir. Ukraynada keçirdiyi xüsusi hərbi əməliyyatdan sonra Avropanın Rusiyaya tətbiq etdiyi sanksiyalarda təbii qaz olmadığından Rusiyanın əsas gəlir mənbəyi - qaz ticarəti demək olar ki, öz axarında davam edir. Üstəlik Rusiyanın qarşı tərəfə qazın ödəmələrinin rublla həyata keçirilməsi barədə tələbi də Moskvanın maraqlarına tam olaraq cavab verir. Qərb bankları Rusiya ilə əməliyyatları müharibə səbəbindən dayandırsa da Putin hakimiyyəti alternativ variantların tapıldığı barədə məlumatlar yayırlar. Bəs onda Qərbin Rusiyaya qarşı tətbiq etdiyi sanksiyaların nə xeyiri oldu?

Əksinə Rusiya Qərbə qarşı müxtəlif "şahmat gedşləri" edir. Həmin addımlardan biri məhz bu gün, yəni 21 iyunun atılmağa başlanıb. Belə ki, 21-28 iyun tarixlərində "Türk axını" "planlı təmir" üçün dayandırılacaq. Bu, siyasi qərar bütün Avropanı çətin vəziyyətə salacaq. "Qazprom"dan verilən məlumata görə, "Türk axı-

Rusiya "Türk axını"nı "təmir" edir, ümid Azərbaycana qaldı

nı" qaz kəmərinə illik planlaşdırılmış texniki qulluq iyunun 21-dən 28-dək aparılacaq və tədarüklər dayandırılacaq. Boru kəmərinin istismara başlamasından cəmi iki il sonra planlı təmirə ehtiyac olması mübahisəlidir (bəlkə də siyasi qərardır) və Bolqarıstanla bağlı da suallar yaranır.

Bolqarıstan rəsmi olaraq Rusiyadan qaz idxal etməsə də (tedarük iki ay əvvəl dayandırılmışdı), "Türk axını"nın təmiri Çirən qaz anbarı üçün sərf olunan həcmə təsir edəcək. Sonuncu ən narahatedicidir - hazırda Bolqarıstandakı anbarlar cəmi 30% doludur.

"Qazprom" aprelin 27-də Bolqarıstana təbii qazın daha verilməyəcəyini elan etdikdən, həm də prezident Vladimir Putinin qaz pulunu rublla ödəmə əmrini yerinə yetirmədiyi üçün Bolqarıstan demək olar ki, qazsız qalıb. Rəsmi Sofiya çıxış yolları axtarır, bunlardan ən geniş müzakirə olunan variant isə Amerikadan ticari edilən sıxılmış qazın Türkiyə terminallarından biri və ya Yunanistanın Revitus terminalı vasitəsilə idxal etməkdir. Müəyyən dərəcədə bu reallaşır - indi Bolqarıstana Amerika yanacağı gətirilir. Revitus-dan Yunanistan şəbəkəsi vasitəsilə Bolqarıstana logistikanın mürəkkəbliyini və Bolqarıstana qazın hələ də Türk axınına çıxışı olduğunu nəzərə alsaq, Bolqarıstan sadəcə olaraq Yunanistan üçün nəzərdə tutulan Rusiya həcmələrini saxlayır. Sənədlərə görə, Bolqarıstan

mayeləşdirilmiş qazı ABŞ-dan və Azərbaycandan alır, amma faktiki olaraq svop müqaviləsinə əsasən, "Türk axını"ndan Rusiya (Yunanistan) qazından istifadəni davam etdirir. Son həftələrdə Çirən qaz anbarında həcmərin 10% artmasının əsas səbəbi budur (16 iyun 31% dolu idi).

"Türk axını"nın Bolqarıstana girişində son 5 gündə tədarükdə ciddi artım müşahidə olunub - sutkada 23 milyondan 32 milyon kubmetrə qədər. Bununla belə, Türkiyə terminallarından və "Türk axını" ilə "Yunan həcmələri" adlandırılan qazdan alınmasa, ölkənin bu problemin öhdəsindən gələ biləcəyi sual olaraq qalır.

Doğrudan da, son günlər dünya bazasında vəziyyət daha qorubədir. Bolqar qaz svop əməliyyatları üçün Türk axınından istifadə edə bilməyə, bu, Bolqarıstanı ən azı bir həftə çətin vəziyyətə salacaq və Çirən anbarının doldurulma tempini pozacaq.

Beləliklə, biz yenidən Azərbaycan qazı mövzusunda qayıtmalı oluruq. İyulun 1-dən Bolqarıstan Azərbaycandan əhəmiyyətli dərəcədə daha çox qaz almağa başlayacaq: Nazirlər Şurası AGSC (Azərbaycan Qaz Təchizatı Şirkəti) ilə müqavilə əsasında 1 milyard kubmetr almağı gözləyir. Rəziləşməyə görə, Bolqarıstan hələ də onları almalıdır, baxmayaraq ki, interkonnektor hazır deyil, lakin bir neçə ay əvvəl Bolqar qazın qorubə imtinası səbəbindən Bolqarıstan yalnız bir hissəsini almışdı. Eyni zamanda, Yunanistan ilə çoxdan gözlənilən

ICGB interkonnektoru hidravlik sınaqlardan keçir və çox güman ki, əvvəllər elan edildiyi kimi, iyunun 1-də deyil, texniki cəhətdən payızın əvvəlində işə salınacaq.

Son günlər Rusiya Avropanın iki ən böyük istehlakçısına - İtaliya və Almaniya, eləcə də Fransaya çatdırılma həcmi ciddi şəkildə azaldı. Bu, bazarı partladıb: indi qiymətlər hər MVt üçün təxminən 120 avro təşkil edir və cəmi bir neçə gün əvvəl onlar təxminən 40-50% aşağı idi. Ümumiyyətlə, Bolqarıstan ABŞ-dan LNG aldıqdan sonra Avropa indeksi qiymətləri Bolqarıstan bazarı üçün əhəmiyyət kəsb etməməlidir, xüsusən də ABŞ-ın Henry Hub qiymətlərinin əhəmiyyətli dərəcədə aşağı olması nəzərə alsaq. Amma svop sövdələşmə-

təəccüblü deyil.

Bir neçə gün əvvəl Serbiyanın baş naziri Ana Brnabiç Serbiya ilə Bolqarıstan arasında qaz əlaqəsinin ölkəsi üçün prioritet olduğunu bildirmişdi: "Bizim enerji müstəqilliyimiz üzərində işləmək son dərəcə vacibdir, Bolqarıstanla qaz birləşdiricisi əsas layihədir. Serbiya qazı Yunanıstandan və digər mənbələrdən alacaq". Belqrad Yunanıstan və Türkiyə terminallarından LNG tranziti üçün Bolqarıstana ümid edir.

Bir ay əvvəl Bolqartransqaz nəhayət ki, Serbiya ilə qaz kəmərlərinin tikintisi üçün 140 milyon lev dəyərində müqavilə imzalayıb. Bu kəmə 2023-cü ilin sonuna qədər hazır olmalı və Aleksandropolisdə tikil-

ləri sayəsində artan qaz qiymətləri Yunanıstan və Türkiyədən sonra Bolqarıstana da çatıb.

Döyüşlərin gətirdiyi və təbii qazın qiymətinin qalxdığı bir vaxtda Rusiyanın böyük qaz kəmərinin həqiqətən təmirə ehtiyacı olub-olmadığını düşünmək təbii ki, məntiqlidir, bəlkə də bu, sırf siyasi və geostrateji addımdır. Almaniyanın İqtisadiyyat naziri Robert Habeck də daxil olmaqla, bir çox analitik və siyasətçilər "Qazprom"un bu davranışını Al-yə təzyiq cəhdi kimi əlaqələndirirlər. Planlaşdırılan "Türk axını"nın təmirinin dayandırılması təbii qazın qiymətini daha da artırırsa və Avropanı boru kəməri təchizatından məhrum etsə,

məkdə olan yeni qazlaşdırma terminalından və digər Aralıq dənizi terminallarından çatdırılma üçün Serbiyaya qapıları açmalıdır. Bundan əlavə, Serbiyanın Trans-Adriatik boru kəmərinə çıxışı olacaq və müqavilə imzalanacağı təqdirdə, Azərbaycan qazını bu kəmərdən idxal etmək mümkün olacaq.

Hazırda Belqrad qazı istər Macarıstandan, istərsə də "Türk axını" vasitəsilə idxal edə bilər, lakin hər iki mənbə kifayət qədər şaxələndirməni təmin etmir. Təsədüfi deyil ki, prezident Aleksandar Vuçiq bir neçə gün əvvəl bütün Balkan regionu üçün sərt qış proqnozlaşdırmışdı. Amma...

V.VƏLİYEV

Dövlət quruculuğunda sosial siyasətin önəmli istiqamətlərindən biri də şəhid ailələrinin, Qarabağ müharibəsi veteranları və əlillərinin sosial müdafiəsidir. Ümumilikdə, mütərəqqi sosial siyasət həyata keçirən Azərbaycanda vətəndaşların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirilir. Azərbaycanda Qarabağ müharibəsi əlillərinə və şəhid ailələrinə yüksək dövlət qayğısı davamlı xarakter daşıyır və bu siyasətin əsası xalqımızın Ümummilli lideri Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub. Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən 1994-cü il avqust ayının 26-da imzalanan "Azərbaycan Respublikasını erməni təcavüzündən müdafiə edərkən əlil olmuş şəxslərin sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması haqqında" Fərman müharibə əlillərinin sosial ehtiyaclarının ödənməsi istiqamətində atılan ilk addım olub. Həmin Fərmanın imzalanması ilə müharibə iştirakçılarının, əlillərinin sosial müdafiəsini gücləndirmək məqsədilə tədbirlərə start verilib.

DÖVLƏTİMİZİN BAŞÇISI BU DƏFƏ DƏ VERDİYİ VƏDƏ SADİQLİYİNİ NÜMAYİŞ ETDİRDİ

Prezident İlham Əliyev siyasi iradəsi, müdrikliyi sayəsində 44 günlük Vətən Müharibəsinin qələbəsi Azərbaycan tarixinə Qalib Xalq ifadəsini yazdırdı. Hərb meydanında igidlik göstərən, vətən torpağını düşməndən qanı, canı bahasına azad edən Azərbaycan bayrağını uca tutan vətən oğullarının bu qələbənin qazanılmasında rolu danılmazdır. Onların hər biri ilə qururların, qarşılarında borcluduq. Belə igidlik göstərmiş vətən övladları yüksək adlara, mükafatlara, ehtirama layiqdirdir.

Ali Baş Komandan dəfələrlə bildirmişdi ki, Vətən müharibəsində igidlik göstərənlər heç vaxt unudulmayacaqlar. Sentyabrın 30-da Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Ermənistanın sentyabrın 27-dən başladığı hərbi təxribatı zamanı yaralanan və Müdafiə Nazirliyinin Mərkəzi Hərbi Klinik Hospitalında müalicə olunan hərbiçilərə görüşü zamanı bu məsələni xüsusi olaraq vurğulayaraq demişdir ki, Azərbaycanda yeni ordenlər və medallar təsis ediləcək. Məhz Vətən müharibəsində fərqlənmiş hərbiçilərə və mülki şəxslərə bu orden və medallar veriləcək. Dövlət başçısı, hətta bu orden və medalların adlarını da özü təklif etdiyini bildirmişdi. Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəfər Ali Baş Komandanı İlham Əliyev hərbiçilərlə görüşü zamanı həmçinin onu da bildirmişdir ki, bütün bu 44 gün ərzində, ondan əvvəl və ondan sonra döyüş meydanında, arxa cəbhədə qəhrəmanlıq göstərmiş hərbiçilərimizi təltif edəcəyəm: "Mən bütün bu 44 gün ərzində, ondan əvvəl və ondan sonra döyüş meydanında, arxa cəbhədə qəhrəmanlıq göstərmiş hərbiçilərimizi təltif edəcəyəm... Mən artıq göstəriş vermişəm və sizin qarşınızda bunu bəyan etmək istəyirəm ki, Azərbaycanda yeni ordenlər və medallar təsis ediləcək. Məhz Vətən müharibəsində fərqlənmiş hərbiçilərə və mülki şəxslərə bu orden və medallar veriləcək. Bu orden və medalların adlarını da mən təklif etmişəm. Hesab edirəm ki, bu adlar da sizin xoşunuza, Azərbaycan xalqının xoşuna gələcək".

Qeyd edək ki, müstəqillik dövründə "Rəşadət" ordeni, "Vətən uğrunda", "İgidliyə görə", "Şücaətə görə", "Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə" medalları təsis olunub və Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün təmin edilməsində iştirak etmiş, rayonun və ya şəhərin düşməni işğalından azad olunması ilə nəticələnən döyüş əməliyyatları zamanı hərbi hissə və birləşmələrə yüksək peşəkarlıqla rəhbərlik etmiş və s.

Azərbaycanın modern dövlət quruculuğunda sosial siyasəti

İLHAM ƏLİYEV: "Dövlət şəhid ailələrinin problemlərinin həlli üçün əlindən gələni edir və edəcək"

fərqlənən şəxslərə verilib. Azərbaycan və Ermənistan cəbhəsində baş verən aprel döyüşləri və ümumiyyətlə. Qarabağ savaşında Azərbaycan sərhədlərinin qorunmasında xidmətlərinə görə zabit, gizir və əsgər heyəti müxtəlif orden və medallarla təltif olunmuşdular. Hazırda Azərbaycanda 10 orden və 64 medal var. Bu gün isə Azərbaycanda yeni Vətən Müharibəsi ilə bağlı orden və medallar və fəxri ad təsis edilib. Azərbaycan Prezidenti tərəfindən daha 2 orden və 15 medalın təsis edilməsi təklif olunub. Yeni ad isə "Vətən müharibəsi qəhrəmanı" adıdır. Yeni təklif olunan 2 ordendən biri "Zəfər", digəri isə "Qarabağ" ordenidir. Medallara gəlinə isə, "Cəsur döyüşçü", "Suqovuşanın azad olunmasına görə" medalı, "Füzulinin azad olunmasına görə" medalı, "Vətən müharibəsi iştirakçısı" medalı, "Vətən müharibəsində arxa cəbhədə xidmətlərə görə" və s. Bəli, bu gün Prezident İlham Əliyev indiyədək verdiyi bütün vədləri layiqincə yerinə yetirib. Dövlətimizin başçısı bu dəfə də verdiyi vədə sadıqlığını nümayiş etdirdi. Vətən müharibəsi iştirakçılarının təltif edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 10 fevral tarixdə imzaladığı yeni Sərəncamı bunun təsdiqidir.

"BU SAHƏDƏ AZƏRBAYCAN DÜNYA MİQYASINDA ÖZ MODELİNİ ORTAYA QOYUR"

Prezident İlham Əliyev yerli televiziya kanallarına müsahibəsi zamanı şəhid ailələrinə, Qarabağ müharibəsinin iştirakçıları və qazilərə göstərilən dövlət qayğısından danışaraq bildirib ki, bu sahədə Azərbaycan dünya miqyasında öz modelini ortaya qoyur və bu kateqoriyadan olan insanlar üçün ömək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən davamlı olaraq müasir tələblərə cavab verən fərdi və çoxmənzilli yaşayış binalarının tikilib istifadəyə verilməsi bunun əyani təsdiqidir: "Mən bütövlükdə deyə bilərəm ki, bu sahədə Azərbaycan dünya miqyasında öz modelini ortaya qoyur. Çünki dünyada bir çox ölkələr müharibə şəraitində olublar. O ölkələrin təcrübəsini biz bilirik, öyrənirik. Görürük ki, Azərbaycanda şəhid ailələrinə, qazilərə və müharibədən əziyyət çəkmiş insanlara göstərilən diqqət doğrudan da nümunəvi sayıla bilər. Çünki elə təşəbbüslər irəli sürülür ki, başqa ölkələrdə biz buna rast gəlmirik. Məsələn, şəhid ailələrinə, müharibə əlillərinə dövlət tərəfindən mənzillərin verilməsi. Bu, bizim təşəbbüsümüz idi. Bu günə qədər bu kateqoriyadan olan 10 minə yaxın insan mənzillərlə təmin edilib. Minik avtomobilləri verilir, 7400 avtomobil verilib. Növbədə duranlar, yeni Birinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçıları və qaziləri artıq yaxın gələcəkdə tam təmin ediləcəklər. Təkcə keçən il Birinci Qarabağ müharibəsi şəhidlərinin ailələri və qaziləri evlərlə təmin edilib. Onlardan 850 nəfəri mənzillərlə təmin edilib, İkinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçıları, yeni qaziləri və şəhid ailələri, onlara da 750 mənzil verilib, bu proses davam etdirilir. Hesab edirəm ki, Birinci Qarabağ müharibəsində iştirak etmiş bu kateqoriyadan olan insanlara bəlkə də iki il ərzində, tam, yeni növbədə duranlara mənzillər veriləcək. İkinci Qarabağ müharibəsində, həmçinin yaxın bir neçə il ərzində bu şərait yaradılacaq. Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın müvafiq göstərişlərinə əsasən, dövlət qurumları bu kateqoriyadan olan insanların problemləri ilə yaxından maraqlanırlar, onların problemlərinin aradan qaldırılması üçün mütəmadi olaraq tədbirlər həyata keçirilir. Prezident İlham Əliyev ölkənin ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin və konstitusiya quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin və şəhid ailələrinin sosial-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı bir sıra tədbirlər haqqında cari ilin yanvar ayının 25-də imzalanmış "Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin və konstitusiya quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin və şəhid ailələrinin sosial-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı bir sıra tədbirlər haqqında" Sərəncam da bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlərin davamlı olduğu bariz nümunəsidir. Bu Sərəncam da digər sərəncamlar və fərmanlar kimi Azərbaycanın ərazi bütövlüyü, müstəqilliyi və konstitusiya quruluşunun müdafiəsi uğrunda döyüşlərdə əlil olmuş vətəndaşların və şəhid ailələrinin sosial müdafiəsində həyata keçirilən sosial siyasətin əsas istiqamətlərindən biridir. Eləcə də, dövlət başçısının imzaladığı digər sərəncama əsasən bir sıra kateqoriyadan olan insanların, şəhid ailələrinin, Milli Qəhrəmanların, I, II, III qrup Qarabağ müharibəsi əlillərinin, İkinci Dünya müharibəsi veteranlarının təqaüdləri əhəmiyyətli dərəcədə artırılıb.

SON 3 İLDƏ 160 MİNDƏN ÇOX ŞƏXSƏ, POSTMÜHARİBƏ

DÖVRÜNDƏ 3 MİN QAZİYƏ ƏLİLLİK TƏYİN EDİLİB

Hərbçilərin əlilliyinin qiymətləndirilməsi və reabilitasiyası işlərinə, əlillik sahəsində tətbiq olunacaq yeni meyarlara dair mətbuat konfransında Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyinin sədri Anar Bayramov bildirib ki, müharibədən sonra əldiyəti qurumların nümayəndələrindən ibarət Komissiya müharibədə yaralanmış qazilərin əlilliyinin qiymətləndirilməsi üçün operativ sənədləşdirmə işlərini yerinə yetirib. Yekun mərhələ kimi, Agentlik müalicə müddəti başa çatmış qazilərin əyani müayinələr əsasında əlilliyinin qiymətləndirilməsini aparıb, artıq 3 min qaziyyə əlillik və sosial ödənişlər təyin olunub. Ümumilikdə son 3 ildə 160 mindən çox əlillik təyinatı həyata keçirilib. 2021-ci il və cari il ərzində 91 min şəxsə əlillik təyin edilib. Təkcə bu ilin 5 ayında əvvəlki illərin müvafiq dövrləri ilə müqayisədə 2-3 dəfə çox - 30 min şəxsə əlillik təyin edilib. Qazilərin keyfiyyətli reabilitasiya xidmətləri ilə təminatında Nazirliyin son illərdə müasir tələblərə uyğun qurularaq təchiz olunmuş 12 reabilitasiya müəssisəsi bu sahədə mühüm potensial rolunu oynayır. Mərkəzlərdə postmüharibə dövründə 2500 qaziyyə səmərəli reabilitasiya və sosial-psixoloji xidmətlər göstərilib. 44 günlük Vətən müharibəsində yaralanaraq əzalarını itirmiş 200 qazinin, ümumilikdə 300 müharibə əlilinin yüksək texnologiyalı son nəsil protezlərlə təminatı proqramı uğurla icra olunub.

ŞƏXSİ MƏNAFƏ NAMİNƏ QAZI ADINDAN SUI-İSTİFADƏ EDƏNLƏR...

Bu gün dövlətin qazi və şəhid ailələrinə böyük qayğı və diqqətlə yanaşır. Təssüf ki, bəzi qazilərin müxtəlif əsassız iddia və tələblərlə çıxış etdiyini bildirir. Belələrinin həm özləri saxtakarlıq edir, həm qayda-qanunları pozurlar, haqsız tələblər irəli sürürlər, həm də qazi adına ləkə gətirirlər. Bu isə yolverilməzdir. Qeyd edək ki, dövlət 44 günlük Vətən müharibəsində qəhrəmanlıq göstərən qazi adı qazananlara da, Birinci Qarabağ müharibəsi iştirakçılarına da lazımı diqqət və qayğıni göstərir. Dövlət bütün hallarda torpaq uğrunda döyüşən qazilərə diqqət-qayğıni göstərir və onlara şərait yaradır. Maraqlıdır ki, torpaq uğrunda həqiqətən vuruşan insanlar dövlətdən razılıq edir. Çox təəssüf ki, torpaqlarımızın azadlığı uğrunda mübarizədə iştirak etmədiyi halda özünü "qazi" adlandıranlar özlərini "qazi" adlanıb dövlətdən haqları çatmayan imtiyazları tələb edirlər. Onlar çirkin yollara əl atıb qazi adından sui-istifadə etməyə cəhd göstərirlər, bu yolverilməzdir. Belələrinin həm özləri saxtakarlıq edirlər, həm qayda - qanunları pozurlar, haqsız tələblər irəli sürürlər, həm də qazi adına ləkə gətirirlər. Vətən üçün əsl döyüşən fədakar vətən oğullarının əməyinə kölgə salmış olurlar. Ona görə də belə şəxslər aşkarlanarkən onlara qarşı həm ictimai bənaq, həm də cəza tədbirləri görülməlidir. Bəlkə də bu cəzalar daha sərt olmalıdır. Onlar fərqinə varmırlar ki, hansı müqəddəs adı ləkələyir, kimlərin əməyini yerə vururlar.

Ancaq bu gün dövlət qazilərin reabilitasiyasını öz üzərinə götürür, onların xarici ölkələrdə sağlamlıqlarını bərpa etməsi üçün ən yüksək səviyyədə şərait yaradılır. Eləcə də onların sosial müavinətləri, rifah hallarının yaxşılaşdırılması üçün mənzil, avtomobil və digər ehtiyaclarının təmin edilməsi üçün işlərin görüldüyü də bellidir. Bunlarla yanaşı, qazilərin problemlərini operativ şəkildə həll etmək üçün bütün icra hakimiyyətlərində müvafiq şöbələr də təsis edilib. Bütün bunlar dövlətin bu kateqoriyadan olanlara dövlətin diqqət və qayğısının göstəricisidir. Dövlət başçımızın dedi ki: "Qəhrəman döyüşçülərimiz gələcəkdə də daim mənim nəzarətim altında olacaqlar".

R.KAMALQIZI

Dövlət Statistika Komitəsinin sədri Tahir Budaqov Cenevrədə keçirilən beynəlxalq tədbirlərdə iştirak edir

20-22 iyun tarixlərində İsveçrənin Cenevrə şəhərində Avropa Statistika Komitəsinin 70-ci plenar sessiyası keçirilir. Tədbirdə ölkəmizi Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin sədri Tahir Budaqov təmsil edir.

Konfrans "Rəsmi statistikanın əsas prinsipləri"nin BMT-nin Avropa İqtisadi Komissiyası tərəfindən qəbul olunmasının 30 illiyinə həsr olunmuş xüsusi plenar sessiya ilə işinə başlamışdır.

Milli statistika idarələrinin rəhbərləri ilə yanaşı beynəlxalq təşkilatların statistika bölmələrinin rəhbərləri və ekspertlərinin də iştirak etdiyi sessiyalarda rəsmi statistikanın dəyərlərinin BMT-nin əsas prinsipləri ilə uyğunlaşdırılması, uşaqlar

və gənclərlə bağlı, məşğulluq formaları üzrə, miqrasiya və transsərhəd hərəkətililiyinin ölçülməsi üçün yeni məlumat mənbələrindən istifadəyə dair, Covid-19 pandemiyasının qadınlara və kişilərə təsirinin ölçülməsinə dair təlimatlar, İqtisadi Fəaliyyət Növləri Təsnifatı, Avropa Statistika Komitəsinin, onun Büro-su və mütəxəssislər qrupunun, eləcə də Avropa və Mərkəzi Asiya üçün məlumat və statistika üzrə regional əlaqələndirmə qrupunun işi haqqında hesabatlar, BMT-nin Statistika Komissiyasının 53-cü sessiyasından irəli gələn vəzifələr, geoməkan və rəsmi statistika sahəsində strateji istiqamətlər, özəl məlumat təchizatçıları ilə əməkdaşlıq və 2023-cü il üçün plenar sessiya çərçivəsində keçiriləcək seminarın mövzularını əhatə edən məsələlər

müzakirə olunur.

Konfransda geoməkan məlumatlarından statistik məlumatların istehsalında istifadə, BMT-nin Avropa İqtisadi Komissiyası tərəfindən statistikanın müxtəlif sahələri, xüsusilə yoxsulluq səviyyəsinin ölçülməsi ilə bağlı həyata keçirilən fəaliyyətlərin əlaqələndirilməsi, Avropa Statistika Komitəsinin tərəfindən yaradılmış Yüksək Səviyyəli Qrupun rəsmi statistikanın təkmilləşdirilməsi sahəsində əldə etdiyi nəticələrin müzakirəsi və qiymətləndirilməsi, özəl məlumat təchizatçıları ilə əməkdaşlıq və digər məsələlər də müzakirə olunacaqdır.

Sonda Avropa Statistika Komitəsinin yekun hesabatı qəbul edilərək növbəti dövr üçün Konfransın Büro üzvləri seçiləcək.

Yeni reallıqlar deyən zaman ilk növbədə ağılımıza Vətən müharibəsindən sonra əldə etdiyimiz tarixi zəfərimiz, bunun nəticəsində formalaşan tamamilə fərqli geostrateji reallıq, tarixi zəfərimizin daxili siyasətə gətirdiyi tam fərqli siyasi iqlim yaxud siyasi sistemimizin yeni konfigurasiyada formalaşması kimi olduqca kardinal dəyişiklər gəlir. Ancaq bununla belə həm də yeni reallıqlarımızın simvollarından biri kimi mütləq milli qürur şəhərimiz Şuşa yada düşür. Elə iyun ayının 15-də iki qardaş ölkə Türkiyə və Azərbaycanın hakim partiyalarının təşkil etdiyi, Şuşa bəyannaməsinin il-dönümünə həsr edilmiş beynəlxalq konfransın Şuşada keçirilməsi də bir sıra mühüm cəhətlərinə görə əsla təsadüfi deyildi. Təsədüfi olmayan məsələlərdən biri də bu konfransa təkcə hakim partiyaların deyil, həm də hər iki ölkənin müxalifət nümayəndələrinin qatılması idi. Bunun isə çox sadə səbəbi var. Milli davada müxalifət iqtidar fərqi olmadan bütün siyasi güclər bir araya gəlməyi bacarmalıdır. Əks təqdirdə bu prosesə qoşulmayanların milli davaya sahib çıxması şübhə ilə qarşılanı bilər. Ona görə də müstəqil iradəyə malik olan, siyasi fəaliyyətinin məqsədi öz xalqının maraqlarına xidmət etmək olan partiyalar belə firsəti əsla qaçırmırlar. Siyasi iradəsi öz əlində olmayan, hakimiyyətə gəlmək üçün xalqın iradəsinə deyil, xarici güc mərkəzlərinin imperativlərinə arxalanalar isə belə tədbirlərə qatılırlar. Tam əksinə milli birliyi təcəssüm etdirən bu cür tədbirləri ictimai rəyde gözənd salmaq üçün müxtəlif kampaniyalar aparılır.

Şuşadakı etiraf yaxud milli duyğular və maraqlar iqtidar-müxalifət münasibətlərinin fəvqündədir

Şuşada təşkil edilən beynəlxalq konfransda iştirak edənlərin hər birinin gözlərində sevinc, üzlərində təbəssüm, ürəklərində fəxarət hissi var idi. Hərəkətləri və əhval-ruhiyyələri bunu hər addımda təsdiq edirdi. Doğrusu bir sosioloq kimi bu vəziyyət mənə yaxşı müşahidə imkanları yaratmışdı. Siyasi sistemimizi uzun illərdə tədqiq edən, öyrənən, yüzlərlə analitik məqalə yazan bir araşdırmaçı kimi bu mənə olduqca maraqlı idi. Düşünürdüm ki, görəsən əldə etdiyimiz tarixi zəfər, xalqımızın bu zəfərlə birlikdə yenidən milad etməsi siyasi sistemimizdə də adekvat keyfiyyət dəyişikliyi yarada biləcəkmi? Bu sualın cavabını tapmaq üçün çox da

Yeni reallıqların Yeni Azərbaycanı, bəs siyasi sistemin bütün daxili aktorları buna hazırdırmı...

Hikmət Babaoğlu
Milli Məclisin deputatı

gözləmək lazım gəlmədi. Daima ünsiyyət və intellektual polemikaya açıq bir adam kimi tanıdığım üçün ən radikal müxalif siyasətçi ilə də heç bir zaman ünsiyyət problemim olmayıb. Şuşada da hara getsəm dərhal qızgın debata cəlb olunurdum. Belə dialoqların birində müxalifətçi siyasətçilərdən biri qeyri-iradi olaraq maraqlı bir etiraf etdi. Mənə xitabən bildirdi ki, Prezident İlham Əliyev doğrudan da tamamilə yeni bir Azərbaycan yarada bildi. Ona görə də Yeni Azərbaycan Partiyası öz adını tamamilə haqq edir. Beləliklə bu etiraf əslində həm də mənim sualının cavabı idi. Yeni yeni geostrateji reallıq və siyasi sistemimizin yeni konfigurasiyası müxalifət düşərgəsində də olduqca ciddi və pozitiv dəyişiklik yaradıb. Milli mənafehlərimiz və ötən əsrin 90-cı illərindən bizə miras qalan, çox da xoş olmayan bəzi siyasi ənənələrdən birdəfəlik qurtarmaq üçün bu əla firsətdir. Çünki müstəqilliyimizi əldə edə bilməyənə yenidən formalaşan milli siyasi sistemimiz Qarabağ problem və onun ətrafında baş verən çoxsaylı neqativlərin siyasi məhsulu kimi ortaya çıxmışdı. İndi isə Qarabağ problemimiz yoxdur. Deməli siyasətimizə böyük ölçüdə mənfi çalarlar və radikalıq qatın səbəb də yoxdur. Onda tam zamanıdır ki, yeni reallıqlara əsaslanan, tamamilə yeni keyfiyyətdə siyasi davranış formaları və siyasi mədəniyyət yaradaq. Çünki bu cəmiyyətin və onun siyasi sisteminin zəruri sosial sifətidir. Ancaq

Radikalıq və qərəz siyasəti marginallaşdırır və

sistemdən kənar autsayderlər yaradır

Azərbaycanın ciddi klassik demokratik siyasi sisteminə paralel olaraq ölkənin siyasi sistemindən kənardakı olan müəyyən autsayderlər və dağıdıcı müxalifət də siyasətlə məşğul olmağa çalışır ya da çalışdırılır. Çalışdırılır deməkdə məqsədımız odur ki, belələri Azərbaycanın daxili siyasi sistemində məqsədli şəkildə müdaxilə edərək onu idarə etmək istəyən imperialist mərkəzlər tərəfindən idarə olunur. Məqsəd isə nə demokratiya, nə insan hüquqları, nə də ki, siyasi azadlıqlar və s. deyil. İmperializmin bir məqsədi olur, o da milli dövləti zəiflətmək, onu istismar etmək və hətta dağıdaraq rəqib kimi sıradan çıxarmaq. Yaxın Şərqdə, Şərqi Avropada və s. bunun çox bariz nümunələri var. Bu autsayderlər zaman-zaman Azərbaycan mətbuatı və ictimaiyyəti tərəfindən bəzən "radikal müxalifət", bəzən "qeyri-ənənəvi müxalifət", bəzən də "sistemdən autsayderlər" adlandırılırlar. Amma istənilən halda, necə adlandırılmasından asılı olmayaraq, onlar ciddi şəkildə Azərbaycanın ənənəvi klassik siyasi sistemində, burada baş verən proseslərə müdaxilə edə bilməyiblər və ümumiyyətlə, sistem tərəfindən qəbul edilməyiblər. Belə olan halda, özlərini siyasi güc kimi təqdim etməyə çalışan bu siyasələşdirilmiş qruplar Azərbaycan cəmiyyətində, həm də marginal qruplar kimi xarakterizə olunurlar. Hazırda belə nümunələrdən biri də "Milli Şura" və ona daxil olan "üzvlər" dir. Onlardan biri də Gültəkin Hacıbəyliyədir.

Siyasətin məntiqi yaxud Gültəkin Hacıbəylinin siyasi məntiqi

İndi isə bir qədər yuxarıda təsvir etdiyimiz "siyasətləşdirilmiş" "siyasətçilər" in siyasi fəhmləri və siyasəti necə dərk etmələri məsələsinə toxunmaq. Əgər bir siyasətçi, konkret olaraq Gültəkin Hacıbəyli Qərbin bir nömrəli prioritetini hüquq və azadlıqların qorunması kimi başa düşürsə, bu siyasi və məntiqi iflasdır. Çünki insan hüquqları və azadlıqların məhdudlaşdırılmasının, diskri-

minasiyanın, milli, dini, etnik ayrı-seçkiliyin, öz vətəndaşına qarşı zor tətbiq etmənin elə qəddar nümunələri var ki, bunları yalnız Qərbdə görmək mümkündür. Əgər "Milli Şura" adlandırılan qurum demokratiya, insan hüquqları kimi universal dəyərləri mənimsemiş və onun uğrunda mübarizə aparan bir təşkilatlanmadırsa, onda hər şeydən əvvəl qurumun özü buna uyğun siyasi mübarizə metodu və üsullarını tətbiq etməlidir. Ancaq Gültəkin Hacıbəyli deyir ki "sədrimiz yazıbsa, sədrimizin fikri bizim ümumi fikrimizdir"... Bəs onda demokratiya və söz azadlığı hüququ harada qaldı və siz başqalarını demokratiya, söz azadlığı, insan hüquqları uğrunda mübarizə apardığınıza necə inanırırsınız? Deməli, bu dəyərlər "siyasətləşdirilmişlər" üçün sadəcə istismar alətidir və təəssüf ki, bu alət ictimai maraqlarımızın əleyhinə işləyir. Gültəkin Hacıbəyli həm də ictimai virtual qeybət subyektlərinin mövcud nümunələrindən biridir. Siyasətlə məşğul olan hər kəs bilir ki, eyni siyasi çətinlik altında yalnız eyni maraqlar və eyni düşüncələr olan insanlar fəaliyyət göstərə bilər. Bu mənada "Milli Şura"da onların əksəriyyəti də elə Gültəkin Hacıbəyliyə bənzəyir. Siyasəti kütləvi ictimai qeybətə və cəmiyyətdaxili kin və ədavət alətinə çevirirlər. Bu isə siyasi sistemimizin daha da demokratikləşməsi və yenilənməsi baxımından olduqca zərərli. Eyni zamanda qalib xalqımızın yeni nəsil siyasətçiləri üçün də çox pis nümunədir. Virtual ictimai qeybətdə diqqət çəkən daha bir məqam isə müxtəlif internet resurslarında Gültəkin Hacıbəylinin də fəal olduğu ictimai rəyi manipulyasiya etmə fəaliyyətidir. Bu fəaliyyət əsasən həqiqətləri təhrif etmək, ən yaxşı işdə də qüsur axtarmaq, milli dəyərləri və milli siyasi institutları gözənd salmaq, qərb imperializminin təbliğ etmə, yaxşı-pis nə varsa, imperializmə aid hər şeyə maymaq aludəçilik yaratmaq fəlsəfəsinə söykənir. Beləliklə milli dəyər və institutlaşmalar, milli demokratiya və ümumi ictimai maraqların zəruri etdiyi bütün dəyərlər kiçildir və gözənd salınır. Nəticədə bu fəaliyyət mümkün təsir dairəsinə aid olan ictimai fəal fərdlərdə özünü küçüklən hər şeyə etimadsızlıq yaradır. Bu cür fəaliyyət isə milli inamsızlığa, milli əlaqəli kompleksinin yaranmasına qədər gətirib çıxara bilər. Bu isə bir siyasətçinin yaxud virtual şəbəkə fəalının məqsədi və məramı ola bilməz, ya da olmamalıdır. Çünki belə fəaliyyət nə siyasətçi üçün, nə də onun mümkün auditoriyası üçün əsla faydalı deyil. Tam əksinə milli maraqlar baxımından daban-dabana zidd fəaliyyətdir. Gültəkin Hacıbəyli isə bunu həvəslə edir.

İkinci Vətən Müharibəsi - Zəfərin səbəbi...

Azərbaycan xalqı XX əsrin sonlarında və XXI əsrin son 20-ci ilində iki böyük tarixi hadisəni yaşamağı olmuşdur. Bunlardan biri tariximizin səhifələrindən qara, digəri isə qırmızı xətlə keçir. Bir Vətənə sevgisizlikdən Vətən torpaqlarının qurbanı, digəri Vətən sevgisindən həmin torpaqlar uğrunda mübarizə, mücadilə idi. Bu tarixlərin birinin adı Birinci Vətən Müharibəsi, digərinin adı İkinci Vətən Müharibəsi idi. Və bu tarixi hadisələrin bir-birindən fərqli nəticələrinə-ışğala və Zəfərə səbəb ordumuzun ozamankı və bu zamankı vəziyyəti oldu. 1990-cı illərdə ordumuzun lazımi gücə malik olmaması torpaqlarımızın işğalı ilə nəticələndisə, ondan 30 il sonra tamamilə başqa bir ordu ilə düşmənin qarşısına çıxmağı bildik. Bununla da Zəfər tarixini yazmağı bildik. Çünki 30 il boyunca ölkəmizin iqtisadiyyatı gücləndirilmiş, ordu quruculuğu da bu gücdən güc almış, möhkəmləndirilmişdi.

Torpaqlarımızın işğalının da, azad olumasının da səbəbi kimi ordumuzu əsas götürürüksə, onda ordu tariximizə qısa bir nəzər salağı.

100 illik ordumuz

Əgər 1918-ci ildə əldə etdiyimiz müstəqilliyimiz əlimizdən alınmasaydı, o gündən bu günə kimi müstəqil yaşasaydıq, indi ordumuzun da 104 yaşı olacaqdı. Eyni zamanda 104 yaşla bərabər, ötən bir əsrdə hansı inkişaf mərhələlərindən keçməsi də məsələnin əsas tərəfi olacaqdı. Müstəqilliyimizi itirməseydik, çox təbii ki, 1990-cı illərdə torpaqlarımızı da itirməyəcəkdik. Çünki cümhuriyyətimizin 23 ay yaşamasına baxmayaraq onun qorunması üçün ordu quruculuğu sahəsində əsaslı işlər həyata keçirilmişdi.

Tarixi faktlara qısa nəzər: 1918-ci il oktyabrın 23-də respublika hökumətinin iclasında Hərbi Nazirliyin yaradılması qərara alındı. Nazirlər Şurası tərəfindən belə bir qərar 1918-ci il noyabr ayının 1-də imzalandı. Yeni şəraitdə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün qorunması tamamilə Hərbi Nazirliyin üzərinə düşməli idi. Bu struktur hökumətin qarşısında dayanan tarixi vəzifələrin həllində çox mühüm rol oynadığından ona rəhbərliyi ilk vaxtlar Nazirlər Şurasının sədri F.Xoyski öz üzərinə götürdü. Tam artilleriya generalı Səməd bəy Mehmandarov nazir müavini təyin edildi və Nazirliyin formalaşdırılması ona tapşırıldı.

Digər bütün sahələrində olduğu kimi, ordu quruculuğunun da özünəməxsus obyektiv qanunauyğunluqları vardır və bu qanunauyğunluqlara riayət edilməməsi ordunun formalaşdırılmasında ciddi çətinlik yarada bilər. Bütün dövrlərdə, bütün ordular üçün ümumi olan qanunauyğunluqlar, eyni zamanda, milli ənənələrdən, xalqın mənəvi potensialından, ölkənin iqtisadi, siyasi, demoqrafik imkanlarından, coğrafi vəziyyətindən və sair irəli gələn xüsusiyyətləri də əhatə edir. Ordu quruculuğu üçün ümumi cəhətlər çoxluq təşkil etsə də, hər bir ölkədə bu prosesin həmin ölkəyə xas olan xarakterik xüsusiyyətləri də vardır. Azərbaycan Xalq Ordusunun qısa vaxt ərzində formalaşdırılmasının əsas səbəblərindən biri də bu idi ki, həmin prosesə rəhbərlik edən şəxslər ümumi nəzəri dəyərlər və əldə olan təcrübə ilə ordu quruculuğunun

Azərbaycan şəraitindən irəli gələn xüsusiyyətlərini çox incəliklə və üzvi şəkildə birləşdirə bilməmişdi. Hərbi Nazirlik bərpa edildikdən sonra bu istiqamətdə müəyyən çətinliklər də mövcud idi. Bir tərəfdən türk qoşunları Azərbaycanı yenidən tərk etdilər. Cümhuriyyət ordusu quruculuğunun ilkin mərhələsi türk hərbiçilərinin rəhbərliyi altında aparıldığından ordu daxilində onların dəst-xətti qalmaqda idi. Digər tərəfdən Cümhuriyyət ordusunda xidmət edən yüksək rütbəli zabıtların, demək olar ki, hamısı xidməti çar ordusu sıralarında keçmişdilər və rus ordusunun ənənələri ruhunda tərbiyə olunmuşdular. Cümhuriyyət ordusunun milli dəyərlər üzərində formalaşdırılması üçün, ilk növbədə, bu təsirlərin Azərbaycan şəraitinə uyğun gəlməyən tərəfləri aradan qaldırılmalı idi. Həmin problem Hərbi Nazirliyin mövcud olduğu təxminən ilyarım ərzində ardıcıl olaraq həll edildi. Ordu quruculuğuna türk və rus təcrübəsinin güclü təsiri məlik olmasına baxmayaraq, Azərbaycanda milli zəminə söykənən bir ordu formalaşdırıldı və proseslərin sonrakı inkişafı da qonşu dövlətlərin ordu quruculuğu təcrübəsinin kor-korana təkrarlanmamasının doğruluğunu təsdiqlədi.

Belə müdrikcəsinə düşünlülük təşkil olunan orduya bu günün prizmasından yanaşdıqda belə qənaətə gəlmək olur ki, əgər imkan verilseydi, onun bu gün dünyanın güclü ordularından biri olacağına heç bir şübhə yeri qalmır. Lakin bütün bunları uzaqgörənliklə düşünenlər nə bu cümhuriyyətin yaşamasına, nə də ordumuzun var olmasına göz yumma bilmədilər. Qısa zaman ərzində sözünü deyən, gücünü göstərən cümhuriyyətin 50, 100 il sonrakı vəziyyətini açıqca görən onlar irəliyə doğru getməsinə heç bir şəkildə razılıq verə bilmədilər.

Ölkəmizdə güclü ordunun yaradılması Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır

Dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin ölkəmizdə ilk dəfə siyasi hakimiyyətə gəldiyi 1969-cu ildən başlayaraq digər sahələrdə olduğu kimi, ordu quruculuğu istiqamətində də mühüm addımlar atılmışdır. Görkəmli dövlət xadiminin gələcəyə hesablanmış uzaqgörən siyasətinin nəticəsində ötən əsrin 70-ci illərində ölkəmizdə Cəmiş Naxçıvanski adına hərbi məktəbin yaradılması, bu mənada, mühüm əhəmiyyət daşıyır. Dahi liderin şəxsi təşəbbüsü ilə hazırlanan hərbi kadrlar sonradan müstəqil Azərbaycanın qüdrətli Milli Ordusunun peşəkar komandan heyətini təşkil etmişdir.

Peşəkar ordunun yaradılmasına isə ötən əsrin 90-cı illərində ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə Naxçıvanda başlanmışdır. Belə ki, xalqımızın böyük oğlu Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri seçildəndən cəmi 4 gün sonra - 1991-ci il sentyabrın 7-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Müdafiə Komitəsi yaradılmış, 1992-ci il sentyabrın 19-da Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisində "Naxçıvan Muxtar Respublikasının müdafiəsinin və sərhədlərinin qorunmasının təşkili haqqında" Qərar qəbul edilmişdir. Həmin il oktyabrın 9-da isə Naxçıvan şəhərində ilk hərbi parad keçirilmişdir. 1992-ci il sentyabrın 15-də Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisində ilk milli ordu qurumlarından biri olan 705 sayılı əlahiddə gücləndirilmiş motoatıcı briqada təşkil edilmiş və Dövlət Müdafiə Komitəsinin bütün əmlakı 705 sayılı hərbi hissəyə təhvil verilmişdir. Ümummilli lider Heydər Əliyev sonralar həmin tarixi qərarı belə xarakterizə etmişdir: "1990-1991-ci illərdə Naxçıvanın torpaqlarını qorumaq, Ermənistanın hərbi təcavüzünə cavab vermək üçün sentyabrın əvvəlində bizim ilk addımlarımızdan biri Naxçıvanda Müdafiə Komitəsi yaratmaq oldu. Bununla da biz Naxçıvanda müştəşkil silahlı qüvvələr yaratmaq prosesinə başladırıq. Biz burada Azərbaycanın Milli Ordusunu -yaratdıq".

1995-ci il mayın 21-də həmin briqada motoatıcı diviziya, 1998-ci il dekabrın 8-də Ordu Korpusuna çevrilib. Ümummilli lider Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu ordu quruculuğu siyasətinin uğurla davam etdirilməsinin nəticəsidir ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasının müdafiə qabiliyyətinin daha da artırılması, bir mərkəzdən idarəetmənin təkmilləşdirilməsi məqsədilə Prezident, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin 2013-cü il 18 dekabr tarixli Fərmanına əsasən 5-ci Ordu Korpusunun əsasında Əlahiddə Ümumqoşun Ordu yaradılıb.

1993-cü ildə xalqın təkidli tələbi ilə siyasi hakimiyyətə qayıdan ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanda Silahlı Qüvvələrin təkmilləşməsi prosesi yeni mərhələyə qədəm qoymuş, ordu quruculuğu diqqət mərkəzində saxlanılmışdır. Qısa müddətdə ordumuzun strukturu tam formalaşdırılmış, bütün növ hərbi birləşmələr yaradılaraq komplektləşdirilmişdir. Eyni zamanda görkəmli dövlət xadiminin rəhbərliyi ilə ordunun qanunvericilik bazası yaradılmış, "Silahlı Qüvvələr haqqında", "Hərbi xidmət haqqında", "Hərbi qulluqçuların statusu haqqında" qanunlar qəbul edilmişdir. Bundan əlavə, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin beynəlxalq əlaqələrinin qurulmasına diqqət yetirilmiş, 1994-cü ildə Azərbaycan Respublikası NATO-nun "Sülhə Naminə Tərəfdaşlıq Proqramı"na qoşulmuşdur. Hazırda Silahlı Qüvvələrimizin əsgərləri sülhməramlı qisminə müxtəlif münəqişə zonalarında iştirak edirlər.

Ordu quruculuğu dövlət siyasətinin əsas prioriteti olub

Yuxarıdakı tarixi faktlara da nəzər salarkən aydın görünür ki, Azərbaycan ordusu keçməkeşli yollar keçmişdir. Bu gün 104 yaşlı olmalı olan ordumuzun əslində varlığı 30 il çərçivəsindədir.

Bu 104 ilin 70-ni sovet imperiyasının buxovlarına qurban verdik. Cümhuriyyət dövründə təməli qoyulan ordumuzun necə möhkəm təməllərə əsaslandığını görənlər isə təbii ki, həmin 70 ildə bu ordunun inkişafını gündəmə belə gətirməzdilər. Əksinə, əsgəri xidmətə yollanan övladlarımızı fəhlə batalyonlarında xidmətə cəlb edirdilər ki, onlar ordu məfhumunun nə olduğunu anlamasınlar. Lakin bir məsələni unudurdular ki, bu xalqın öz coğrafiyasına, milli-mənəvi dəyərlərinə uyğun ruhu var və elə ordu da tarixən bu amillər üzərində yaranmışdır. İndi bəzi əllər uzansa da, bu ordunun yaradılmasına ürəklər tab gətirməsə də, xalq nə vaxtsa tarixinə, ordusuna, varlığına qayıdacaqdır.

Belə də oldu. 1990-cı illərdə necə ki, 1920-ci ildə itirdiyimiz müstəqilliyimizi yenidən bərpa etdik, ulu öndərimizin sayəsində müstəqilliyimiz əbədlilik qazandı, ordu quruculuğunun təməli qoyuldu, sonrakı illərdə də ordumuzun inkişafı, təkmilləşdirilməsi, möhkəmləndirilməsi dövrü başladı.

Dövlətimizin başçısı, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev ötən 30 ilin tarixinin bilavasitə şahidi, iştirakçısı olduğu üçün torpaqlarımızın işğal səbəbinin tarixini də gözəl bilir və analiz edirdi. Bu işğalın səbəbinin səriştəsiz dövlət rəhbərlərinin satqıncılığı ilə yanaşı, həm də ölkədə ordu quruculuğuna etinasız yanaşmalarında olduğunu bildirdi. Torpaqların geri alınması isə ata vəsiyyəti olmaqla yanaşı, həm də dövlətimizin rəhbərinin Vətəninə sevgisindən qaynaqlanan xarakteri idi. Bütün bu səbəblərdən də ötən 18 ildə ölkənin inkişafı, ordu quruculuğu, torpaqların işğaldan azad edilməsi üçün sülhməramlı danışıqlar paralel şəkildə aparıldı. Prezidentimizin uzaqgörənliyi burada əsas rol oynayaraq hər iki halda-da sülh, ya da müharibə yolu ilə torpaqların azad edilməsinin qaçılmaz olduğunu ortaya qoydu. Və zaman sübut etdi ki, bu, böyük müdrikliklə düşünülmüş məsələ oldu. Çünki torpaqlarımız sülh yolu ilə azad olumayacaqdı. Biz isə artıq ikinci yola da hərtərəfli şəkildə hazır idik.

Beləliklə, Ulu Öndərin ordu quruculuğu siyasətini müvəffəqiyyətlə davam etdirən Prezident İlham Əliyev yeni hərbi akademiyaların yaradılması barədə mühüm qərarlar qəbul da etdi. Dövlət başçısının 2007-ci il 12 iyun tarixli Sərəncamı ilə Dövlət Sərhəd Xidməti Akademiyasının yaradılmasını buna misal göstərmək olar. 44 günlük Vətən müharibəsində bütün qoşun növləri kimi, Sərhəd Qoşunlarının şəxsi heyəti də torpaqlarımızın erməni işğalından azad edilməsində yaxından iştirak edib və böyük qəhrəmanlıqlar göstərib. Bundan başqa, Prezident İlham Əliyevin göstərişi ilə yüzlərlə, minlərlə azərbaycanlı hərbi kadr başda qardaş Türkiyə olmaqla, dünyanın bir çox dövlətlərində əlavə hərbi təhsil və təkmilləşdirmə kurslarına cəlb edilib. Bununla da peşəkarlıqlarını daha da artıran hərbiçilərimiz dünya ordularının təcrübəsi ilə praktiki şəkildə tanış olublar. Nəticədə Azərbaycan Silahlı Qüvvələri hərbi işini dərindən bilən nəhəng peşəkarlar məktəbinə çevrilib, digər dünya orduları üçün nümunə sayılacaq səviyyəyə yüksəlib.

Şəhid ailələrinə, o cümlədən sağlamlığını itirən hərbiçilərə dövlət qayğısının artırılması, onların mənzil probleminin köklü şəkildə həll edilməsi istiqamətində də ciddi addımlar atılıb. 2017-ci ildə Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin və konstitusiyası quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar əlil olmuş şəxslərdən və şəhid ailələrindən 315 nəfər mənzil və fərdi evlə təmin edilib. Prezident İlham Əliyevin 2018-ci il 2 avqust tarixli Sərəncamı ilə Qarabağ müharibəsi əlilləri və şəhid ailələri

üçün 2018-ci ildə əlavə olaraq minimum 300 mənzilin alınması üçün 20 milyon manat vəsait ayrılıb. Vətən müharibəsində həlak olan bütün şəhidlərin ailələrinin evlə təmin edilməsi ilə bağlı dövlətimizin başçısının məlum göstərişi də, "YAŞAT" Fondunun yaradılması da Müzəffər Ali Baş Komandanın öz zabitiyyə, öz əsgərinə, onların ailə üzvlərinə olan doğma münasibətinin göstəricisidir.

2020-ci ilin 44 günlük müharibəsindən sonra qısa zamanda şəhid ailələrinə və əlillərə mənzillərin və avtomobillərin təqdim olunması, qazilərimizə göstərilən qayğı, onların müalicələrinin təşkil edilməsi bir daha sübut edir ki, müharibədən yenəcə çıxmış bir ölkədə bu kateqoriyadan olan insanlar hansı şəraitdən asılı olmayaraq dövlətin daim diqqətindədir.

Ordu yurddur, torpaqdır, Vətəndir...

"Ordum varsa, yurdum var". Bu deyəmi dəfələrlə eşitmişik, onu sərlövhə edib yazılar yazmışıq. Lakin gəlin açıq deyək ki, bu deyəmin necə böyük bir mənə kəsb etdiyini İkinci Vətən Müharibəsindəki Zəfərimizdə dərk etməmişdik. Bəli, həqiqətən ordu yurddur, torpaqdır, Vətəndir. Ordun yoxdursa, Vətən də sən deyil, igidin də igidliyini, Vətən sevgisini istədiyi kimi göstərə bilməz.

Bütün bunlar orduda birləşir. Əliyalın şəkildə haraya qədər vətənpərvərlik nümayiş etdirmək olar ki... Axı bunu da görmüşük. Biri

Vətən Müharibəsində əliyalın Vətən sevgimizi göstərdik, 44 günlük müharibəsindən qat-qat artıq itkilərimiz oldu. Çəkilmədik, yurdlarımızın, torpaqlarımızın müdafiəsində dayanmış, lakin azad edə bilmədik, onlar işğala qurban getdilər. Çünki bir deyəldik, birlik deyildik, orduda birləşməmişdik. Bizə qalan şəhid yanğısı, qazi yarası, bir də hələ irəlində 30 il inləyəcək torpaq həsrəti oldu.

İkinci Vətən Müharibəsində Zəfərimizin səbəbi isə böyük gücə malik ordumuzun varlığı, bu orduya uzaqgörən, qətiyyətli sərkərdənin rəhbərlik etməsi oldu. Digər bir tərəfdən isə vətənpərvərlik, torpaq sevgisi ötən illərdə gənclərimizə elə bir şəkildə aşılarmışdır ki, onlar hər an torpaqların azad edilməsinə yollanmağa hazır idilər. Ölkəmizdə həyata keçirilən bu cür hərtərəfli tədbirlər Zəfərimizi qazanma səbəbimiz oldu. Dövlətimizin başçısının çıxışlarının birində Azərbaycan Ordusunun qəhrəmanlığına və peşəkarlığına verdiyi yüksək qiymət kimi: "Bu, yeni nəsil müharibə üsuludur, hansı ki, planlaşdırma, texniki təchizat, texnologiyaların tətbiqi, əməliyyatların düzgün planlaşdırılması və həyata keçirilməsi, hərbiçilərimizin döyüş qabiliyyəti və mənəvi ruh birləşir, vəhdət təşkil edir. Ancaq mən bunu artıq bir neçə dəfə demişəm, bu qələbəni qazanan bizim texniki vasitələr yox, əsgər və zabitlərimizdir. Onlar torpaqlarımızı düşməndən qarış-qarış azad edə-edə bu Qələbəni, bu Zəfəri xalqımıza nəşib etdilər. Ona görə bu qələbənin birinci qəhrəmanı Azərbaycan əsgəridir, Azərbaycan zabitidir və hər kəs bunu bilməlidir".

Azərbaycan xalqı 2020-ci ilin 44 günlük payızında dünyaya bəyat etdi. Bəyan etdi ki, 100 ildən artıq yaşı olan ordumuz müxtəlif zaman kəsiklərində tənəzzülə uğradılsa da, onu yenidən dirçəldən şəxsiyyətlərin ruhu heç bir zaman kimlərsə diqtəsi ilə çevrilə bilinmədi. O ruqlar, o Vətən sevgisi, o iradə, əzm də ordumuzun yenidən yaranmasına və inkişafına səbəb oldu. O ordu bizim şərəf məsələmizi həll etdi. Torpaq namusdur, biz öz namusumuzu xilas etdik.

Bu gün hər bir azərbaycanlı dövlətimizin rəhbəri, Milli Ordumuzla qürur duyur. Biz müharibə dövründə ordu sərkərdəsinin əzmini gördük. Həm müharibə meydanında, həm xarici ölkələrin nüfuzlu televiziyaalarına və xəbər agentliklərinə verdiyi müsahibələrdə, həm xalqına tez-tez müharacətlərində böyük bir sərkərdəni gördük. Gördük və 1990-cı illərlə müqayisə apararaq dərk etdik ki, həqiqətən də Vətən üçün hər kəs oğul ola bilməz. Gərəkdir ki, yaxşı atanın yaxşı oğlu olasan... Kökündən qaynaqlanan Vətən sevgin, qürurun, əzmin, iradənin ola.

Mətanət MƏMMƏDOVA

Azərbaycanda dinlərarası münasibətlər yüksək səviyyədə tənzimlənib

Dinlərarası, millətlərarası münasibətlərdə dünya üçün örnək olan Azərbaycan tolerantlıq və dözümlülük ənənələri ilə zəngin olan, milli-mənəvi dəyərlərinə sadıq dövlətdir. Müxtəlif siyasi, iqtisadi və coğrafi şəraitlərdə yaşayan xalqların ədalətə çıxışı məhz ilk növbədə çoxmədəniyyətliliyin təmin edilməsindən asılıdır. Bir sözlə, Azərbaycan bu sahədə dünyaya örnək bir dövlət kimi özünü təsdiqləyə bilib. Ölkəmizdə dövlət dini azlıqların hüquqlarının qorunması və təminatı sahəsində çox mühüm və ciddi addımlar atıb. Müxtəlif dini mənsubiyyətə malik insanlar cəmiyyətimizin ayrılmaz tərkib hissəsi olaraq dövlətin diqqət, qayğı və himayəsini eyni dərəcədə üzərində hiss edirlər. Bu gün ölkəmizdə bütün millətlərin və dinlərin nümayəndələri tam qarşılıqlı anlaşma, milli həmrəylik şəraitində yaşamaları üçün bütün şərait yaradılıb.

Bu gün Azərbaycan dünyada təkə enerji resursları ilə zəngin olan ölkə kimi deyil, həm də humanizm prinsiplərinə sadıq, tolerant və multikultural ölkə kimi tanınır. Xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin siyasi iradəsi nəticəsində Azərbaycan tarixən sahib olduğu tolerantlıq və multikulturalizm ənənələrini hüquqi və siyasi müstəvidə yenidən bərpa etdi. Ulu Öndər Heydər Əliyev öz uzaqgörən, müdrik siyasəti ilə əsrlər boyu formalaşan çoxmədəniyyətli ənənəsini inkişaf etdirərək onu keyfiyyətə yeni mərhələyə qaldırdı.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü və göstərişi ilə milli azlıqların ədəbiyyat, mədəniyyət, dil, tarix, adət-ənənələrinin qorunub saxlanmasına, inkişaf etdirilməsinə qanuni zəmin yaradıldı, qəbul edilən bir çox qanunlarda Azərbaycan ərazisində yaşayan bütün milli azlıqların mədəni kimliyinə təminat verildi. Ümummilli Liderin Azərbaycanda milli azlıqlarla bağlı siyasəti beynəlxalq qurumlar tərəfindən də hər zaman müsbət qarşılanıb.

Qeyd edək ki, ölkə ərazisində yaşayan milli azlıqlar qanunla nəzərdə tutulan hər cür təşkilat yarada bilərlər. Belə təşkilatların hüquqi vəziyyətini Konstitusiyaya və ya qanunlar tənzimləyir. Azlıqların milli təşkilatlarının müxtəlifliyi ənənələrlə bağlıdır. Xüsusi etnik birliklər daha çox dini zəmində yaranır.

DİL VƏ DİNLƏRİNİN MÜXTƏLİFLİYİNƏ BAXMAYARAQ, HƏR KƏS AZƏRBAYCANIN BƏRABƏRHÜQUQLU VƏTƏNDAŞIDIR

Azərbaycan xalqı ölkə ictimaiyyətinin əsas hissəsi olan azərbaycanlılardan və ölkənin müxtəlif guşələrində yığcam halda yaşayan 30 sayda millət və etnik qruplardan ibarətdir. Sayı, dil və dinlərinin müxtəlifliyinə baxmayaraq, onlar Azərbaycanın bərabərhüquqlu vətəndaşlarıdır. Hazırda, Azərbaycanda onlarla milli azlığın nümayəndəsi yaşayır: rus, ukrayn, tat, kürd, belarus, talış, yəhudi, türk, alman, ləzgi, tatar, avar, gürcü, saxur, udin və s.

Müstəqilliyini bərpa etdikdən

sonra Azərbaycanda yaşayan milli azlıq və etnik qrupların mədəniyyəti ölkə mədəniyyətinin tərkib hissəsi kimi qorunur və inkişaf edir. Bu, regionun inkişaf edən ölkəsi kimi Azərbaycan üçün ən təqdirləyici hal kimi qiymətləndirilir. Sovetlər Birliyi dağılandıqdan sonra Azərbaycanda bir sıra mədəniyyət mərkəzləri yaradıldı. Milli azlıqlar tarixi, mədəni adət-ənənələrini qoruyub saxlamaq naminə öz mədəniyyət mərkəzlərini yaratdılar. Bunun nəticəsidir ki, hazırda Azərbaycanda onlarla milli-mədəniyyət mərkəzləri fəaliyyət göstərir. Belə təşkilatlardan Talış Mədəni Mərkəzi, Kürd Mədəni Mərkəzi (Ronai), Ləzgi Mədəni Mərkəzi (Samur), Ləzgilərin Mifologiyasını Öyrənən Mərkəz, "Saxur" Mədəni Mərkəzi, Şeyx Şamil adına Avar Cəmiyyəti, Udinlərin "Orayın" Mədəni Mərkəzi, tatların "Azəri" Mərkəzi, Buduq Mədəni Mərkəzi, Azərbaycan Slavyanlarının Mədəni Mərkəzi, Rus İcməsi Cəmiyyəti, Xıralıq Mədəni Mərkəzi, Azərbaycan Tatlarının İcməsi, Azərbaycan Gürcülərinin Cəmiyyəti, Azərbaycan Ukraynalılarının Cəmiyyəti, Azərbaycan Avropa Yəhudilərinin İcməsi, Almanların Milli - Mədəni Cəmiyyəti, Azərbaycan Yəhudiləri Cəmiyyəti, Beynəlxalq "İudaika" Cəmiyyəti, Məhsəti Türklərinin Vətən Cəmiyyətini göstərmək olar.

Azsayılı xalqların folklorunun, mədəniyyətinin geniş təbliği üçün bədii özfealiyyət kollektivlərinin re-

pertuarının milli zəmində inkişafı üçün tədbirlər həyata keçirilir. Saat-lının "Adıgün" - Axıska türkləri, Cəlilabadın "Ruçeyok" - rus, Qaxın "Şividskatsa" - gürcü, Zaqatalanın "Ceyranım" - saxur, Qubanın tat, yəhudi, Qusarın "Trillo", "Şahna-bat", "Mel", "Qayıbulaq", "Şahdağ", "Dustaval" və "Melodiya" - ləzgi, Laçının kürd, Balakənin "Xoylo" - avar, Lənkəranın "Şenlik", "Bacılar" folklor mahnı və rəqs, Masallı rayonu "Halay", Lerik rayonunun "La-qutto", Astaranın "Sevinc" - talış, İsmayilli rayonu İvanovka kənd mədəniyyət evinin - malakan, Bakı şəhərindəki "Gözəl" tatar bədii özfealiyyət kollektivləri bu qəbiləndir.

DİNİ VƏ YA İRQİ AYRI-SEÇKİLİYƏ YOL VERİLMƏYİR

Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan xalqının multikultural ənənələrinin qorunması sahəsində həyata keçirilən siyasi kurs Prezident İlham Əliyev tərəfindən davam və inkişaf etdirilir. Vurğulamaq yerinə düşər ki, Heydər Əliyev Fondunun təşkilatçılığı ilə Şuşada işğaldan sonra ilk dəfə keçirilən "Xarıbülbul" festivalı da Azərbaycanın multikultural ənənələrinə sadıq qaldığını bir daha təsdiqlədi. Tədbirdə ölkəmizdə yaşayan ayrı-ayrı xalqların yaradıcılıq qruplarının bir-birindən maraqlı çıxışları bütövlükdə festivalın rəngarəngliyini daha da artırdı. 44 günlük Vətən müharibəsində

Azərbaycandakı bütün xalqların təmsilçiləri misilsiz fədakarlıqlar göstərdilər və Şuşada keçirilən festivalda onların iştirakı böyük sevinçə səbəb oldu. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışında "Builki festival Azərbaycanda yaşayan xalqların nümayəndələrini əhatə edir. Bugünkü festivalda ölkəmizdə yaşayan müxtəlif xalqların nümayəndələri çıxış edəcəklər. Bu tövsiyəni festivalın təşkilatçısı olan Heydər Əliyev Fonduna mən vermişdim, çünki Vətən müharibəsində Azərbaycanda yaşayan bütün xalqların böyük payı vardır", - deyə bildirmişdi. Ölkəmizin müxtəlif bölgələrində yaşayan ayrı-ayrı xalqların musiqi qrupları və ifaçıları öz çıxışları ilə Azərbaycanın millətindən, dinindən asılı olmayaraq, hər bir kəsin vahid Vətəni olduğu mesajını bütün dünyaya çatdırmış oldular.

Beləliklə, əminliklə deyə bilərik ki, Azərbaycanın multikulturalizm dəyərlərinə sahib olması, onu təşviq etməsi aparıcı beynəlxalq təşkilatlar və dünya birliyi tərəfindən yüksək dəyərləndirilir. Əhalisinin əksəriyyəti müsəlman olan Azərbaycanda müsəlmanlar, pravoslavlar, katoliklər, protestantlar, yəhudilər daxil olmaqla, müxtəlif etnik və dini qruplar əsrlərdir sülh, qardaşlıq, qarşılıqlı hörmət şəraitində yaşayır. Burada etnik və dini qruplar arasında hər zaman güclü əlaqələr olub. Bu ölkədə heç zaman dini və ya irqi ayrı-seçkilik olmayıb.

Zümrüd BAYRAMOVA

“İslam dəyərlərinə bağlılığımız dövlət səviyyəsində qorunub saxlanılır”

“70 il sovetlər dövründə dinə və inaclara qarşı siyasət yürüdülsə də İslam dəyərlərimizə bağlılığımız xalqımızı ruhundan heç vaxt ayıra bilməmişdi. Düzüdü, məscidlər bağlanmışdı, açıq şəkildə ibadətlər qadağan olunmuşdu. Amma insanların ürəyində Allaha bağlılıq həmişə yaşayıb". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında deputat Azər Badamov deyib.

Onun sözlərinə görə, İslam dəyərlərinə bağlılığımız dövlət səviyyəsində qorunub saxlanılır: "Müstəqilliyimizə qovuşanda dövlət rəhbərliyinə qayıdan Ulu Öndər Heydər Əliyev də İslam dininə bağlılığımızı və hörmətlə yanaşdığını açıq şəkildə ifadə etdi. Dövlət rəhbərliyinə qayıdan Ulu Öndər Heydər Əliyev ailə üzvləri ilə birlikdə Məkkəyə həcc ziyarətinə gedərək ölkəmizin gələcəyi üçün öz dualarını etdi.

Bu gün artıq torpaqlarımız azad olunub və ölkəmiz sözün əsl mənasında öz müstəqilliyinə qovuşmuşdur. Dinimizə bağlılıq və məscidlərə xüsusi diqqətlə yanaşılması Prezident İlham Əliyev və Birinci Vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva tərəfindən yüksək hörmət və ehtiramla hər zaman ifadə olunur". Deputat sözlərinə belə davam edib: "Bu gün ölkəmizdə 2 minə yaxın məscid fəaliyyət göstərir ki, bu məscidlərin yenidən qurulması üçün dövlət başçımız sərəncamlar imzalamış, dövlət büdcəsindən vəsaitlər ayrılmışdır. Yeni tikilən məscidlərin açılışlarında Prezident İlham Əliyevlə Mehriban xanım Əliyeva bir yerdə iştirak edirlər. Məscidlərin yenidən qurulmasında Heydər Əliyev Fondu da yaxından iştirak edir.

İşğaldan azad etdiyimiz ərazilərdəki 67 məscid erməni vandalları tərəfindən dağıdılıb təhqir olunmuşdu. Amma cənab Prezident və Mehriban xanım o dağılmış məscidlərə daxil olanda İslam dinin qaydalarına yüksək riayət edir və yenidən qurularaq bərpası üçün tapşırıqlarını verir. Mehriban xanım tərəfindən işğaldan azad olunmuş ərazilərdəki məscidlərə müqəddəs Quran kitabı hədiyyə edilmişdir.

Bu gün Şuşa şəhərindəki üç məscid məhz Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bərpa edilir. Ölkəmizdə dini kadrların hazırlanması üçün ölkə başçımızın sərəncamı ilə İlahiyyat İnstitutu tikilərək cari ilin 11 aprelində istifadəyə verilmişdir. Bu institutda dini biliklərə yiyələnmiş mütəxəsislər hazırlanır ki, bu da ümumən ölkədə İslam əxlaqının formalaşmasına xidmət edəcəkdir.

Təbii ki, dövlət başçımızın dinimizə və Allaha bağlılığı digər dinlərə də hörmətlə yanaşmasında da özünü göstərir. Ölkəmiz dini müxtəlifliyi ilə zəngindir. Məhz bütün dinlərə hörmətlə yanaşmağımızın göstəricisidir ki, ölkəmizdəki kilsələr və sneqoqlar da dövlət vəsaiti ilə bərpa olunaraq möminlərin istifadəsinə verilmişdir. Həm də bütün dinlərin və konfessiyaların fəaliyyəti üçün Prezidentin ehtiyat fondundan mütəmadi maliyyə vəsaitləri ayrılır. Ölkəmizdə konstitusiyala dövlət dindən ayrı olsa da, dövlət din münasibətləri yüksək səviyyədə inkişaf edir. Qeyd etdiyim kimi dini dəyərlərin qorunması və inkişaf etdirilməsində dövlət hər zaman öz dəstəyini göstərir".

Ayşən Vəli

Barbara L.Stinson: “Bakı Forumu qlobal problemlərin həlli yollarının müzakirəsi üçün çox önəmli platformadır”

IX Qlobal Bakı Forumu problemləri müəyyən edərək, onların həll yollarını tapmaq üçün nəzərdə tutulub. Burada dünyanın hər yerindən, eləcə də bu regiondan olan dünya liderləri həm problemləri aşkarlamaq, həm də beynəlxalq təcrübəni bölüşmək üçün bir araya gəliblər. Bu sözləri Dünya Ərzaq Fondunun prezidenti Barbara L.Stinson AZƏRTAC-a müsahibəsində deyib.

"Forumun özünəməxsus təsir gücü var. Hər bir ölkə fərqli sahələrdə müxtəlif göstəricilərə malikdir. Onların iqtisadi imkanları bərabər deyil, hər birinin müxtəlif problemləri və bu problemlərin həllinə fərqli yanaşmaları var. Bu səbəbdən problemlərin həll yollarını birlikdə tapıb onları təkmilləşdirməliyik. Dünya sülhü necə təmin edə bilər? Mənim fikrimcə, sülhün yolu münaqişələrin həllindədir. İnanıram ki, sülhə aparan yeganə yol münaqişənin bərabərsizlik və bir çox uğursuzluq yaratdığını dərk etməkdir. Bu Forumun əhəmiyyəti də dialoq və çağırışların həlli yollarının müzakirəsi üçün insanları bir araya gətirməsidir. Birgə dialoq və müzakirələr bütün global problemlərin həll yollarının araşdırılmasında çox önəmli hadisədir", - deyir Barbara L.Stinson bildirib.

Yayın şiddətli istilərinə də sərinləmək istəyən sakinlər çimərliklərə üz tutur. Onların bəzisi burada asudə vaxtlarını dəyərləndirərək dincəlir, bəzisi isə həkim məsləhəti ilə bir növ müalicə üçün yollanır. Bildiyimiz kimi, artıq çimərlik mövsümünə start verilib və bu gün ölkəmizə rəsmi olaraq yay fəslə daxil olub. Yəni, artıq ehtiyac duyduğumuz D vitaminini də rahatlıqla ala biləcəyik.

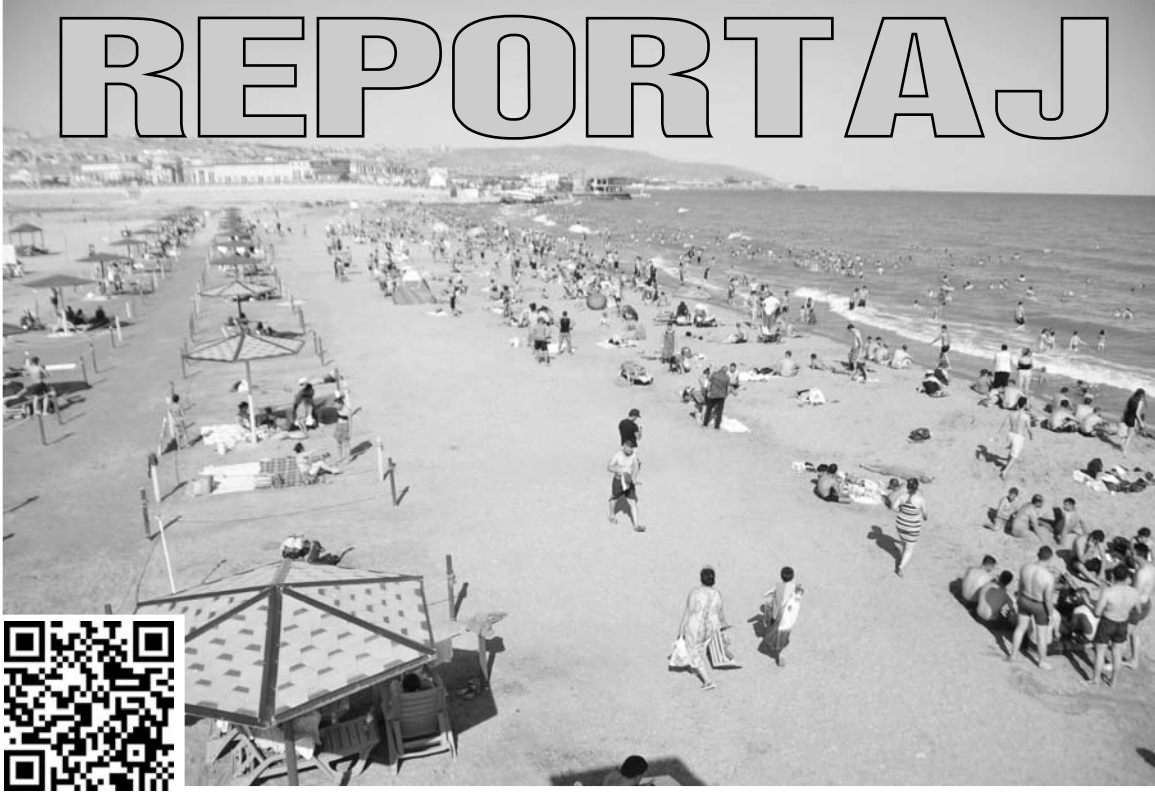
Hər kəs yay ərzində çimərliyə gəlib dənizin dadını rahatlıqla çıxara bilər. Bu da təbii ki, qaydalara riayət etmək şərti ilə olmalıdır.

FHN-nin nəzarətində olan bütün çimərliklərdə təhlükəsizlik tədbirləri görülür. Bəs, bu təhlükəsizlik tədbirləri nələrdir?

SİA olaraq Şıxov ərazisində yerləşən çimərliklərə üz tutaraq hazırkı durumla tanış olduq. Bu çimərlik digər çimərliklərə nisbətən şəhərə yaxın olduğundan insanlar bura gəlməyə daha çox üstünlük verirlər.

Bakı şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının sərəncamına görə, dəniz xalqın neməti olduğu üçün buradan istifadə edərkən pul ödənməməlidir. Lakin çimərliklər pullu və pulsuz olmaqla iki yerə bölünür.

Obyekt sahibi Yadigar Asanov: "İstilər şiddətləndiyi üçün dənizə gələnlərin sayında artım müşahidə olunur. Dənizin təmizliyinə xüsusi olaraq əməkdaşlarımız nəzarət edir. Bu proses gündə bir ne-

Şıxov çimərliyində BİR GÜN

Həddi keçmək olmaz. Keçmək istəyəndə xəbərdarlıq edirik. Dərinlik 1 metr 80 sm-dir. Şarlardan oyana keçməyə qoymuruq. Ən vacib olan odur ki, valideynlər uşaqlarını nəzarətsiz buraxmasınlar. Can adama bir dəfə verilir. Çalışsınlar ki, ərazini zibilləməsinlər".

Tatyana Nirsəv: "Çox gözəl çimərlikdir. Tez-tez gəlirik. Ailəlikdə

dincəlirik. Təmizlik bizi qane edir".
Elnur Nəsirov: "Mövsüm açılandan ilk dəfədir gəlirəm. Su da, qum da təmizdir. Hər dəfə fərqli

məkanların çimərliklərinə gedirəm".
Muhamməd Nəsirov: "Dənizi çox sevirəm. Üzmək çox yaxşıdır. Bir çox çimərliklərdə olmuşam və

atamla maraqlı vaxt keçirirəm".

Qulu Əliyev: "Hacıqabul rayonundan nəvələrimlə gəlmişəm. Rahat istirahət edirəm. Məkan və su çox təmizdir. Qiymətlər də çox mü-

nasibdir".

Gülənə Mustafayeva: "Mövsüm açılandan 3-cü dəfədir dənizə gəlirəm. Bir dəfə də mövsümdən əvvəl gəlmişdim. Təmizlik məni qane edir. Həmişə bura gəlirik. Əsas odu suda ayağımız görünür. Qiymətlər də digər yerlərlə nisbətə normaldır. İndi pulsuz çimərlik yoxdur. Çox gözəl şərait yaradılıb. Xahiş edirəm ki, təmizliyə riayət etsinlər".

İlkin Məmmədov: "Gün ərzində 10-15 qarğıdalı satışı olur. Sezon açılandan da 100-ə yaxın qarğıdalı satmışıq. Qarğıdalı 1.50 azn, kokteyl isə 1.50-2.50 azn arasındadır.

Banuçiçək Hüseynli
Ayşən Vəli

çə dəfə olur. Dənizə giriş pulsuzdur. Amma kimin ürəyindən nə qədər məbləğ keçirsə verə bilər. Müəyyən bir qiymət yoxdur. İnsanların maliyyə durumunu nəzərə alırıq. Su və digər içkilər satılır. Kim istəsə özü üçün kabab çəkdiyə bilər".

Təmizlik işləri ilə məşğul olan Həsət Mizahlı: "İnsanlar dənizi çirkəndirsə də biz təmizləyirik. Tə-

mizlik gözəllikdir. Təmiz olmayan yere heç kim gəlməz. Obyektimizdə içki söhbəti ola bilməz. Nə təmizlik edən əsasən içili gələnlərdir. Onlarla bağlı da müvafiq tədbirlər görülür".

Təmizliyə nəzarət edən Qurban Kişiyev: "Elə bir şikayət yox-

dur. Hər şey qanun çərçivəsindədir və hər cür şərait var. İnsanlar üçün nə lazımdırsa hazırıq".

Güləbatın Rüstəmov: "Qaxaxdan gəlmişəm. Bacım, nəvələ-

rim və qızım da dincəlirik. Burada günümüz çox maraqlı keçir. Biz də nəzərdə tutulmuş bir dəfə gələnlərdən".

İsmayıl Əliyev: "Dənizə tez-tez gəlirəm. Şərait yaxşı olmaqla

dənizindəki təmizlik məni qane etmir.

İsmayıl Lalayev: "Mən Azərbaycan Respublikasının Dövlət

Sərhəd Sularında Xilasetmə Xidmətinin əməkdaşyam. Dəniz mövsümü açıq olunan gündən etibarən boğulma hadisəsi müşahidə olunmayıb. Biz də nəzarət edirik.

“Torpaqlarımız hələ Ermənistanın işğalı altında olarkən Azərbaycanın hakimiyyət orqanları tərəfindən Böyük Qayıdış Planı hazırlanırdı". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında millət vəkili Aydın Mirzəzadə bildirib.

Onun sözlərinə görə, böyük zəfərdən sonra isə bu plan realılıqlara uyğun şəkildə hazırlanaraq, həyata keçirilməyə başlandı: "Ermənistanın işğal etdiyi ərazilərdə törətdikləri vəhşiliklərin məsələsi müəyyənləşdirildi. Bu işə xarici mütəxəssislər də cəlb edilərək, onların vurduğu ziyan müəyyən edildi. Təbii ki, bunun üçün də beynəlxalq məhkəmələrə müraciət ediləcəkdir. Digər tərəfdən isə torpaqlarımızın böyük hissəsinin Ermənistan hərbiçiləri tərəfindən minalandığı məlum oldu. Minalardan təmizləmək isə böyük zəhmət və vaxt

İşğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə son vəziyyət necədir?

tələb edən məsələdir. Bununla belə əsas ərazilərimiz minalardan təmizlənir və eyni zamanda quruculuq işləri gedir.

İşğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə kommunikasiya qurularaq yollar çəkildi, elektrik xətləri bərpa edilərək, su kanalizasiya

xətlərinin qurulması üzərində böyük işlər görüldü. Həmçinin mobil rabitə stansiyaları quruldu. Bütün bu proseslər hələ də davam etdirilir. Cənab Prezidentin tapşırığı ilə şəhər və kəndlərimizin baş planının hazırlanması işi həyata keçirildi. Bunun nəticəsində artıq Zəngilanın Ağalı kəndi bərpa edildi və vətəndaşlarımızın ora köçürülməsi prosesi həyata keçirilir. Artıq sentyabrın 1-də Ağalı kəndində orta məktəblərdə ilk dərslər başlayacaq. Rayon mərkəzlərinin təqdimatı keçirilib və orada yaşayış binalarının, sənaye müəssisələrinin tikintisi üzrə böyük işlər gedir. Hazırda işğaldan azad olunan ərazilərdə 4 məktəbin in-

şsaası davam edir. Təbii ki, məktəblərimizin sayı getdikcə artacaqdır. Bunlarla yanaşı işğaldan azad olunan ərazilərdə real vəziyyətlə tanış olmaq üçün xarici ölkələrin mətbuat nümayəndələrinin və tanınmış şəxslərin bu regiona səfər etməsi üçün turlar təşkil edilir. Bu günlərdə bir qrup səyyahın həmin ərazilərə səfər etməsi dağıntıların vəziyyəti, Azərbaycanın hansı vəhşiliklərə məruz qaldığını bütün dünya ictimaiyyətinə çatdırması üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycan ictimaiyyətinin nümayəndələrinin də həmin ərazilərə səfəri təşkil edilir, həmçinin vətəndaşlarımızın muntəzəm olaraq Ağdama, Şuşaya və Füzuliyə getməsi üçün şərait yaradılır. Alimlərimiz də bu işdən kənarda qalmır və real vəziyyətin öyrənilməsi üçün böyük işlər görür və yenidənqurma işləri üçün layihələr hazırlayırlar".

Azərbaycanın hər bölgəsində müasir yol infrastrukturunu qurulur

Dövlət başçısının Sərəncamı ilə Ağstafa-Poylu-Gürcüstanla dövlət sərhədi - Qıraq Kəsəmə avtomobil yolunun tikintisinə 2,1 milyon (iki milyon bir yüz min) manat ayrılıb

Son illər Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin imzaladığı sərəncamlar Azərbaycan dövlətinin inkişafına, onun sosial-iqtisadi bazasının yüksəlməsinə, regionların sosial-iqtisadi inkişafına, insanların rifah halının yüksəldilməsi istiqamətində islahatların həyata keçirilməsinə və s. yönəlmişdir. Bu sərəncamlar dövlətin təməlinin möhkəmlənməsinə, Azərbaycanın dünyaya integrasiya tempinin artmasına töhfələrini verir. Prezidentin imzaladığı sərəncamlar sırasında ölkədə avtomobil yollarının yenidən qurulması, təmir və bərpası da yer alıb. Avtomobil yollarının yenidən qurulması, layihələndirilməsi, tikintisi, yenidən qurulması, təmiri işləri sürətlə davam etdirilir.

İyunun 20-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev imzaladığı "Ağstafa rayonunun Ağstafa-Poylu-Gürcüstanla dövlət sərhədi (11 km)-Qıraq Kəsəmə avtomobil yolunun tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında" Sərəncamı bu istiqamətdə görülən işlərin davamıdır. Sərəncamda əsasən, dörd min nəfər əhəlinin yaşadığı 2 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Ağstafa-Poylu-Gürcüstanla dövlət sərhədi (11 km)-Qıraq Kəsəmə avtomobil yolunun tikintisi məqsədilə "Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü"nün 1.26.18-ci yarımbəndində göstərilmiş məbləğin 2,1 milyon (iki milyon bir yüz min) manatı Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə ayrılıb. Bu gün ölkəmizin demək olar ki, hər bir yerində müasir yol infrastrukturunu qurulur. Bildiyimiz kimi, bu günlərdə dövlət başçısının Sərəncamı ilə dörd min nəfər əhəlinin yaşadığı 2 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Məmmədabad-Genişkənd avtomobil yolunun tikintisi məqsədilə dövlət büdcəsindən 1,0 (bir) milyon manatı Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə ayrılıb. Daha sonra dövlət başçısının "Bakı şəhərinin Pirallahı rayonu ərazisində avtomobil yollarının yenidən qurulması işlərinin davam etdirilməsi ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında" Sərəncamına əsasən, Bakı şəhərinin Pirallahı rayonu ərazisində avtomobil yollarının yenidən qurulması işlərinin davam etdirilməsi məqsədilə dövlət büdcəsindən 1,0 (bir) milyon manatı Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə ayrılıb. Bu və

həyata keçirilməsinə söykənir.

Ölkədə dövlət büdcəsi hesabına yol infrastrukturunun yenidən qurulması və təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə irimiqyaslı layihələr icra olunur. Bildiyimiz kimi, Azərbaycanın yol infrastrukturunun dəyişdirilməsinə, yollarımızın formalaşdırılmasına və inkişafına Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən başlanılmışdır. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin

uğurlu inkişaf strategiyasını layiqincə davam etdirən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev də bütün sahələrlə yanaşı, Azərbaycanda beynəlxalq standartlara cavab verən yolların tikintisini prioritet məsələ kimi daim diqqətdə saxlayır.

"YOL OLMAYAN YERDƏ NƏ İNVESTISIYA, NƏ İŞ YERİ, NƏ DƏ BİR İNKİŞAF OLACAQ"

Prezident İlham Əliyev çıxışlarının birində qeyd etdiyi kimi, "Yol infrastrukturunu həm insanlara rahatlıq verir, eyni zamanda iqtisadi inkişaf üçün də mühüm amildir. Yol olmayan yerdə nə investisiya, nə iş yeri, nə də bir inkişaf olacaq. Ona görə yol infrastrukturuna çox böyük diqqət verilmişdir. Bununla bərabər, yol tikintisində kifayət qədər çox işçi qüvvəsi iş-tirak edir və beləliklə biz məşğulluğu təmin etmişik. Müasir yol infrastrukturunu yaradılıb, bu proses davam etdirilir. Qarşıya məqsəd qoyulub ki, bütün yollar yüksək səviyyədə olsun, magistral şəhərlərə, kənd yolları, fərq etməz, bütün yollar".

Regionlarda kənd və qəsəbələri birləşdirən yolların, yaşayış məntəqələrinin daxili yollarının təmirinə və yenidən qurulmasına xüsusi diqqət ayrılıb. Bu istiqamətdə işlər davam etdirilir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

BEYNƏLXALQ STANDARTLARA CAVAB VERƏN YOLLARIN TİKİNTİSİ DAİM DİQQƏTDƏDİR

Məhz bunun nəticəsidir ki, Azərbaycanın bölgələrdə, eləcə də paytaxt Bakıda salınan müasir yollar ölkə əhəlisinin təhlükəsizliyini və rahatlığını təminində müstəsna rol oynayır. Son illərdə Bakı-Şamaxı-Muğanlı avtomobil yolunun 55-101 kilometrlik hissəsini əhatə edən Cəngi-Bədəlli yolunun, Ələt-Astara-İran İslam Respublikası ilə dövlət sərhədi yolunun və s. istifadəyə verilməsi bu sahədə işlərin sürətlə və uğurla

Azərbaycanda duru yağ böhranı ola bilər?

"Duru yağ bazasında qiymət bahalıqı daha müşahidə olunub". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov bildirib.

Onun sözlərinə görə, MDB bazasında duru yağ istehlakçısı olan Ukraynanın Rusiya ilə hazırkı münaqişəsi duru yağ bazarına təsir edir: "Azərbaycan hökuməti bu sahədə çox önəmli tədbirlər görür. Azərbaycanda duru yağ ehtiyatları mövcuddur və duru yağın başqa ölkələrdən alınması üçün fəal işlər görülür.

Fikrimcə, işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə duru yağ vəren bitkilərin əkilməsi prosesi başlayacaqdır. Məncə, bu bahalaşma dünya bazarından baş verən hadisələrdən və müharibədən qaynaqlanır. Təsəffüfi hal deyil ki, MDB yağ bazarında standartlara uyğun şəkildə hazırlanan və heç bir təhlükəsi olmayan palma yağlarına qarşı böyük anti-reklam kampaniyası həyata keçirilir. Bu kampaniyanın təşkil olunmasında əsas məqsəd ucuz yağların MDB bazarına daxil olmasının qarşısını almaqdır".

Banuçiçək Hüseynli

"Turizm əyləncə sektorunun ən üzdə olan variantıdır"

KULTUROLOQ AÇIQLADI

"Turizm xüsusən də xarici, beynəlxalq turizm kreativ sənayenin çox inkişaf etmiş bir qolu olaraq son illər dünyada sürətlə inkişaf edir. Pandemiya və Ukrayna-Rusiya müharibəsi beynəlxalq turizmə böyük zərbələr vursa da bərpaedici proseslərin şahidi oluruq və turizm sürətlə inkişaf edir". Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında yazıçı-kulturoloq, analitik-ekspert Aydın Xan Əbilov bildirib.

Onun sözlərinə görə, bizim turizm və səyyahlıq, kreativ bizneslə bağlı fikirlərimizdə müəyyən problemlər var: "Biz yenə də sovet təfəkkürü ilə düşüncəyə sahib oluruq ki, ölkəyə hansısa turist gəlsə mütləq muzeylərə getməlidir, milli-mənəvi dəyərlərlə tanış olunmalıdır. Əslində bu düşüncə absurddur. Çünki turizm əyləncə sektorunun ən üzdə olan variantıdır. Turizmin müxtəlif istiqamətləri var. Mədəni turizm, ekoloji turizm, mətbəx turizmi kimi növləri də var. Amma bu heç də o demək deyil ki, turistlər geyindikləri ölkələrin milli-mədəni dəyərlərini bilməlidirlər. Biz bu düşüncə ilə turizmə münasibət sərgiləsək Azərbaycana turist axını baş verməz. Bu turistlərin özlərinin seçimidir. Onlar getdikləri ölkələrdə nələri öyrənmək istədiklərinə özləri qərar verirlər. Turistlərə milli-mənəvi dəyərlərimizlə tanışmaq üçün maraqlı formatlar hazırlamalıyıq. Məsələn üçün demək olar ki, turistlər ehramlara görə Misirə səyahət edirlər. Yaxud da İtaliyadakı sənət əsərlərinə görə turistlər onları seçirlər. Düşünürəm ki, turistlərə mənəvi dəyərləri təbliğ etmək yox, mənəvi dəyərlərə tanışlıq imkanları verilməlidir. Qobustanda, Xaçmaz muzeyində, Şirvanşahlar sarayında turistlər üçün maraqlı şərait yaradılmalıdır".

Abutəl İlhamqızı

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin himayəsi altında və Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə iyunun 16-da "Qlobal dünya nizamına təhdidlər" mövzusunda IX Qlobal Bakı Forumunda 53 ölkədən 400-ə qədər nümayəndənin iştirak etməsi hər şeydən əvvəl dövlətimizin beynəlxalq aləmdəki nüfuzunun təsdiqidir. Xüsusilə də, Forumun paytaxtımızda keçirilməsi göstərir ki, qlobal aləm, dünya birliyi Azərbaycanca, onun çağdaş dünyamızdakı yeri və roluna mühüm əhəmiyyət verir. Qeyd edək ki, müstəqillik əldə edildikdən sonra Azərbaycan artıq dəfələrlə mötəbər beynəlxalq təbirlərə ev sahibliyi edib, bu tədbirlərin təşəbbüskarı kimi, onların mövzuları düşünülmüş və ardıcıl şəkildə müəyyən olub. Əlbəttə ki, Azərbaycanın ev sahibliyi etdiyi həmin mötəbər tədbirlər bir qayda olaraq geosiyasi, enerji, mədəniyyət, siyasət, sivilizasiya, din üzrə əməkdaşlığı gücləndirməyə, genişləndirməyə, dialoqa xidmət edir və beləliklə də Azərbaycan özünün xarici siyasətinin əsas missiyalarından birini uğurla bütün dünyaya nümayiş etdirir. Məhz elə bu baxımdan iyunun 16-dan 18-nə kimi davam edən IX Qlobal Bakı Forumu təxirəsalınmaz məsələlərin müzakirə edildiyi nadir beynəlxalq platformadır. Xüsusilə də, dünya siyasətində xüsusi çəkisi olan bir kontingentin toplaşdığı Bakı Forumuna diqqət Azərbaycanca olan maraqlardan, həm də Prezident İlham Əliyevin nüfuzuna göstərilən sayğıdan qaynaqlanır. Dövlətimizin başçısı IX Qlobal Bakı Forumunda həm qlobal gündəlikdə duran məsələlər, həm də regionda cərəyan edən proseslər barədə özünün

Qlobal Bakı Forumu mühüm platforma olaraq qalacaq

SEYFƏDDİN ƏLİYEV
YAP Masallı rayon təşkilatının sədri

obyektiv mülahizələrini bölüşüb. Prezident İlham Əliyev qlobal təhdidlərin artıq dünyada fundamental dəyişikliklərə səbəb olduğunu diqqətə çatdıraraq, bəşəriyyəti gözləyən təhlükələr barədə beynəlxalq ictimaiyyəti məlumatlandırır. Dövlətimizin başçısı Ermənistanın 10 noyabr bəyanatı üzrə götürdüyü öhdəlikləri icra etməməsinə və bu xüsusda qarşı tərəfin Zəngəzur dəhlizini açmamaq üçün süni maneələr yaratmaq cəhdlərinə xüsusi diqqət ayıraraq bununla da Ermənistanın bütövlükdə sülh prosesini sabotaj edən tərəf olduğunu faktlarla sübut edib. Prezident İlham Əliyev işğalçı Ermənistan

növbəti mesajını göndərərək bildirib ki, Ermənistan 10 noyabr tarixli Bəyanatın müddəalarına əməl etməlidir və edəcək də", - deyən dövlətimizin başçısı bildirib ki, indi biz bu proseslə əlaqədar praktiki işlər görməliyik: "Çünki tarixdən də bilir ki, bəzən həttə Ermənistanın yüksək səviyyəli rəsmilərinin verdiyi bəyanatlar böyük əhəmiyyətə malik olmur. Azərbaycan artıq sərhədin delimitasiyası ilə bağlı komissiya yaradıb. Biz Ermənistandan da eyni addımı gözləyirik". Prezident İlham Əliyev, həmçinin hələ də status xəyalları ilə yaşayanlara, Minsk qrupunu yenidən diriltməyə çalışanlara da aydın və məntiqli şəkildə yerini göstərərək və ATƏT-dən mandat alan Minsk qrupunun 28 il ərzində heç bir nəticə əldə etmədiyini və buna görə də Azərbaycan Qarabağ münacişesini həll etdikdən sonra artıq Minsk qrupuna ehtiyac qalmadığını Forum iştirakçılarının diqqətinə çatdıraraq bildirib ki, "Azərbaycan qalib və güclü dövlətdir, diktə edən tərəf də odur. Ermənistan da bunu dərk etməli, prosesi ləngitməyə çalışmamalıdır...Xüsusilə Rusiya-Ukrayna müharibəsindən sonra Minsk qrupunun üç həmsədrinin bir araya gəlməsinin mümkün olmadığını hamı anlayır. Biz artıq bu mesajları almışıq ki, Minsk qrupunun həmsədr institutu

fəaliyyət göstərməyəcək. Artıq onların pen-siya vaxtıdır". Prezident İlham Əliyev, həmçinin üçtərəfli bəyanatın müddəalarının yerinə yetirilməsinin zəruriliyini vurğulayaraq deyib ki, Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə bağlı üçtərəfli bəyanatın müddəalarının yerinə yetirilməsi regionda sülh və əmin-amanlığın bərqərar olmasının təməl sütunudur. Dövlət başçısı əlavə edib ki, "30 illik işğal dövründə Ermənistan xalqı xoşbəxt deyildi, əksinə, onlar beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən işğalçı və təcavüzkar kimi tanınırdı. Müharibə bitdikdən sonra hər kəs onların işğal zamanı hansı dağıntıları törətdiklərini gördü... Ona görə də məğlub ölkə 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsinin dər-sini unutmamalıdır. Həmin dərsi yaxşı öyrənməli və Azərbaycana qarşı hər hansı ərazi iddialarından çəkinməlidir". Bir sözlə, bütün bunlar bir daha təsdiq edir ki, IX Qlobal Bakı Forumu Prezident cənab İlham Əliyevin düşünülmüş, qətiyyətli siyasətinin növbəti təntənəsi olmaqla yanaşı, eyni zamanda Azərbaycanın qlobal sülhə töhfə verən güc kimi mövqeyini bir daha nümayiş etdirməklə yanaşı, eləcə də dünyanı düşündürən qlobal məsələlərin müzakirəsi baxımından Qlobal Bakı Forumu mühüm platforma olaraq qalacaq.

Son zamanlar qlobal iqtisadi böhran və Ermənistanda inflyasiya fonunda bu ölkədə sosial bərabərsizliyin artması müşahidə olunur. SİA xəbər verir ki, bu fikirləri iqtisadçı ekspert Qrant Mikaelyan deyib. Onun sözlərinə görə, qeyri-bərabərliyin indiki artımının əsasları hələ 14 il əvvəl qoyulub, o zaman əhalinin kiçik bir hissəsi 2008-ci il iqtisadi böhranının nəticələrinin öhdəsindən gələ bilib.

Ekspert qeyd edir ki, indiki vəziyyəti 2008-ci ilin iqtisadi böhranı ilə müqayisə etsək, belə bir təəssürat yarana bilər ki, o vaxt kasıb təbəqə ağır sosial vəziyyətdən çıxsa belə, indi yenə eyni təhlükə ilə üz-üzədir. Bununla belə, Mikaelyan əmindir ki, o dövrün yoxsulları yoxsul olaraq qalır və indi onların gəlirləri ciddi şəkildə dəyişməyib və iqtisadi artım cəmiyyətin yalnız kiçik bir təbəqəsinə kömək edib. "İndi onların gəlirlərinin daha da azalması təhlükəli var. Təəssüf ki, 2008-ci ildən sonra iqtisadi artım cəmiyyətin çox cüzi bir hissəsi üçün daha faydalı oldu və bu səbəbdən də bərabərsizlik faktiki olaraq xeyli artdı", - iqtisadçı qeyd edib.

O, bərabərsizliyin artmasına səbəb olan amilləri öyrənmək üçün mühüm sosioloji tədqiqatlar aparıb. Belə bir şəraitdə Ermənistanda cəmiyyətin müxtəlif təbəqələri arasında bərabərsizliyin yunşaldılması istiqamətində iş aparılmalıdır ki, böhranın yükü təkcə kasıbların çiyinə düşməsin. Mikaelyan qeyd edib ki, belə bərabərsizliyə şərait yaradan çoxlu qanunlar var. Onun fikrincə, ictimai nəqliyyat sistemində, xüsusən İrəvanda

sosial uyğunlaşma elementləri də tətbiq edilməlidir. Yeni cəmiyyətin müxtəlif təbəqələri üçün fərqli tariflər fəaliyyət göstərməlidir.

Gediş haqqının məbləğin-dəki fərqi təkcə gəlirlə deyil, həm də müxtəlif sosial qruplar, məsələn, müəllimlər, pensiyaçılar və s. müəyyən edə bilər ki, bu da iqtisadçının fikrincə, bərabərsizliyin azaldılmasına kömək edə bilər.

Ekspert həmçinin koronavirus böhranı zamanı olduğu kimi cəmiyyətin ən ehtiyacı olan hissəsinə dövlət dəstəyinin göstərilməsini vacib sayır. Mikayelyanın sözlərinə görə, hökumət bu ideyadan çox tez imtina etdi, lakin hər halda bu istiqamətdə getməyə dəyər. Məsələn, Türkiyədə minimum əmək haqqı kəskin inflyasiya fonunda qaldırıldı. Bu variantın Ermənistanı kömək edib-etmədiyini soruşduqda, Mikaelyan cavab verdi ki, əslində işsizliyin azaldılması maaşların artırılmasından daha sərfəlidir.

Ermənistanda yoxsulluğun səviyyəsi təxminən 35% təşkil edir və ekspertlərin fikrincə, iqtisadi böhran və inflyasiya fonunda bu rəqəm daha da pisləşəcək. Mi-

Hrant Mikaelyan: "Ermənilər ağır sosial durumdan çıxma bilməyəcəklər"

kaelyan deyir ki, inflyasiyanın mənfi sosial nəticələri ilk növbədə istehlak səbəbindən ərzaq məhsullarının üstünlük təşkil etməsi ilə bağlıdır. O vurğulayıb ki, yoxsulluq həddi adətən gəlirə görə təsnif edilir. Lakin insanların hansı mal və ya xidmətləri ala bilməyəcəyini nəzərə alan çoxölçülü yoxsulluq ölçüsü də mövcuddur.

Ekspert Lori və Şirakı Ermənistanın ən kasıb rayonları adlandırır, xüsusən də nəzərə alsaq ki, bu ərazilər 1988-ci ilin dekabrında zəlzələdən əziyyət çəkib və hələ də tam bərpa olunmayıb. Müəyyən hesablama üsullarının xüsusiyyətlərinə əsaslanaraq, bu artım texniki olaraq qeydə alınmasa belə, inflyasiya mütləq yoxsulluğun səvi-

yəsini artıracaqdır.

Ümumiyyətlə, mədən sənayesi olan Zəngəzur istisna olmaqla, İrəvandan yaşayış məntəqəsi nə qədər uzaqdırsa,

bir o qədər kasıbdır. Xüsusən Sevanın şimal-şərq sahilləri, Basarkeçər bölgəsi də problemlidir.

Belə görünür ki, şəhərlərdə vəziyyət kəndlərdən daha yaxşı olmalıdır, lakin iqtisadçı qeyd edir ki, Ermənistanın bütün kiçik şəhərləri yüksək işsizlik səbəbindən daha da pis vəziyyətdədir. Rəsmi statistikaya görə, 2022-ci ilin mart ayına Ermənistanda inflyasiya 7,4% təşkil edib. Müxtəlif mal və xidmətlərin qiymətlərində kəskin artım qeydə alınıb ki, bu da xüsusilə kənd təsərrüfatı məhsullarında nəzərə çarpır. İqtisadiyyat naziri Vaan Kerobyan bundan əvvəl Ermənistanda inflyasiyanın qonşu ölkələrlə müqayisədə xeyli aşağı olduğunu bildirmişdi. İlk beş ayın nəticələrinə görə, 9% təşkil edir. Nazir izah edib ki, hökumətin rolu iqtisadi artımın faydalarını bölüşdürməkdir ki, əhalinin imkansız təbəqələri inflyasiyanın təsirini mümkün qədər az hiss etsinlər.

27 sentyabr 2020-ci il, ondan da bir az əvvəl - "Tovuz hadisələri" nə və bir az da qabağa gətsek Aprel döyüşlərindən əvvəl Ermənistanla Azərbaycanın 30 ildən artıq mübarizə meydanına çevirdikləri Qarabağda nə baş verirdi? Bu müharibəni kim başlamışdı? Azərbaycan dünyada təklənsə də meydanlarda - həm döyüşlərdə, həm də düşmənlə aparılan danışıqlarda faktlara söykənərək işğalçıların iç üzünü açsa da, münaqişəni həll etmək missiyasını üzərinə götürmüş ATƏT-in Minsk qrupunun hər kvartalda regiona turist səfərləri təşkil edən həmsədrlərinə bütün hallarda haqlı tərəf olduğumuzu başa salsaq da Ermənistanın təcavüzkar siyasətinə "dur" deyən tapılmırdı. Son zamanlar isə adıçəkilən beynəlxalq qurum bütün norma və prinsiplərin əksinə çıxaraq Ermənistanla - işğalçı dövlətlə işğal olunan, əraziləri itirilən Azərbaycanı tərəzinin eyni gözünə qoyur, separatçıların maraqlarından çıxış edirdilər.

Gələnk, yuxarıdakı "müharibəni kim başlamışdı" sualına. Koçaryan öz prezidentliyi dövründə Moskvada keçirdiyi mətbuat konfransı zamanı bu sualı belə izah etmişdi ki, müharibəni Azərbaycan başlatdı və məqsəd də erməniləri Qarabağdan qovub çıxarmaq olub. Amma onun mimikasındakı ifadələrdən də oxumaq olardı ki, başdan-ayağa yalan danışır. Qarabağı ələ keçirmək, işğal etmək, burada qondarma dövlət qurmaq ermənilərin 200 illik planlarının tərkib hissəsi olub. Yalnız müharibəni başlatmaq üçün şərait birinci dəfə çar Rusiyası dağılanda, ikinci dəfə isə SSRİ parçalananda yetişmişdi. Birinci dəfə, yeni ötən əsrin əvvəlində havadarlarının əli ilə Ermənistan adlı dövlət yaradıldı, ikinci dəfə, yeni SSRİ parçalananda isə ərazilərini Azərbaycan torpaqları hesabına genişləndirmək istədilər. Amma unudular ki, nə şərait ötən əsrin əvvəllərindəki kimidir,

Kim günahkardır - Qarabağ klanı, yoxsa Sorosun uşaqları?

dəcək qədər qəddar olduqlarını gizlətmək əsas məqsəd idi. Amma cıdanı çuvalda gizlətməyin qeyri-mümkün olduğunu Qərb dünyası da bilməmiş deyildi...

Bu gün Ermənistanla it izi, at izinə qarışdır. Ermənilərin dişi bu dəfə daha dəyib. Azərbaycanla növbəti müharibə cəhdi onların ağır məğlubiyyəti ilə sonulanıb. Ermənistanın rəhbərliyi öz ərazi-

nə də Azərbaycan həminəki Azərbaycandır. Ermənistan və dünya erməniləri Azərbaycan torpaqlarını işğal etdikləri ilə daim qürrələnir, özlərini haqlı sayırdılar. 100 il əvvəl Ocmanlı dönəmində guya 1 milyondan çox erməni "soyqırımı"na məruz qoyduqlarına görə Türkiyəni ittiham edən və buna görə böyük miqdarda təminat tələb edən Ermənistan Xocalıda azərbaycanlılara qarşı soyqırımı törətdiklərini də danmırdılar. Hətta Ermənistanın 3-cü prezidenti, Qarabağ klanının rəhbərlərindən biri Sarkisyan: "Azərbaycanlılar Xocalıdan sonra bizim ciddi olduğumuzu anladılar" ifadəsini işlətməmişdi. Bu etirafdan sonra da dünya Xocalıda törədilən soyqırımını tanımaqda yenə də çətinlik çəkirdi, yaxud buna meyilli deyildi. Xristianların belə bir qətlə törə-

lərini də itirməmək üçün Azərbaycanla kapitulyasiya sənədi imzalamağa məcbur olub. Qələbə qazanmasına baxmayaraq bölgədə dayanıqlı sülhün tərəfdarı kimi çıxış edən Azərbaycan bu dəfə də Ermənistanla sülh müqaviləsini imzalamaq kimi tarixi fürsət yaradıb. Amma bu ölkədə baş verənlər bir daha sübut edir ki, hələ də ermənilərin bir qismi, xüsusən də II Qarabağ müharibəsinə qədər Ermənistan büdcəsini və dünya ölkələrində keçirdikləri "marafonlar" zamanı Qarabağ erməniləri üçün diləndikləri milyonları talayan, mənimseyən koçaryanlar, sarkisyanlar, balayanlar, babayanlar realıqla barışmaq istəmirlər. Məqsəd də bellidir, onlar törətdikləri cinayət əməllərinə görə gec-tez cavab verəcəklərini andıqları üçün barış istəmirlər, Paşin-

yandan qurtulmaq istəyirlər.

Bu gün ermənilər Ermənistanın həm əvvəlki, həm də indiki hakimiyyətin yarıtmaz siyasətindən gileylidirlər. Bu ölkənin aparıcı qəzetlərinin yazdıqlarına diqqət etsək, Ermənistanın daxili siyasi mənzərəsinin hansı rəngdə olduğunu çox asanlıqla müəyyən edə bilərik:

Bu gün hamımızın düşüncəsi və özümüzə bir sadə suala vicdanla cavab verməli olduğumuz gündür - Ermənistan niyə indi belə dəhşətli vəziyyətdədir? Xeyr, Qarabağ klanının idarə etdiyi onillikləri demirik. Burada hər şey aydındır - bu illəri cəmiyyətin dəyişməyə can atmasının aktiv əlamətlərinin görünmədiyi dövr hesab etmək olar. Robert Koçaryan və Serj Sarkisyan törətdiklərinin cəzasını niyə almadılar, onlar niyə bağışlandı? Çünki Qarabağ bizdə idi. Üstəlik, Sarkisyanın gedəcəyi və səlahiyyət müddətini süni şəkildə uzatmayaacağına qəti inam var idi. Amma onun yəni-dən hakimiyyətdə qalmağa çalışması, onun həyatının ən böyük səhvi idi. İnsanlar özünü aldanmış hesab edib, hərəkətə başladı. Ölkənin o vaxtkı hakimiyyəti üçün bu yaşananlar bir şok idi. Onlar əmin idilər ki, Qarabağa nəzarət etdikləri üçün onlara "gözün üstə qaşın var" deyən olmayacaq, çox arxayın idilər. Demokratik, iqtisadi cəhətdən inkişaf etmiş, sosial yönümlü dövlətdə yaşamaq istəyən vətəndaş nəslinin yetişdiyini düşünmürdülər. Bununla belə, onlar milyardlarının sehrli gücünə də arxayın idilər.

Sonda onlara heç nə kömək etmədi. Məlum oldu ki, Ermənistanla total nəzarət, eləcə də hakimiyyətdən total qorxu yoxdur. Ölkəni dəyişmək istəyi var. Bütün bunlar məxməri inqilabın qələbəsinə gətirib çıxardı, nəticədə hamı və qalib demokratiya dünyası ermənilərdən tamamilə fərqli bir şey gözləməyə başladıq. Məhz, köklü dəyişikliklər və ölkənin demokratik xalqlar və ölkələr ailəsinə doğru dönüşü.

Amma bunların heç biri baş vermədi. Bunu indidən demək olar, amma erməni cəmiyyəti dəyişikliklər üçün surroqat, köklü dəyişikliklər illüziyası ilə üzleşdi. Niyə belə oldu? Çünki ermənilərin məxməri inqilabı Rusiya prezidenti Vladimir Putini əsəbləşdirdi. O, həmişə demokratiyanın qızğın əleyhdarı olub, ömrünün sonuna qədər də qalacaq və olacaq.

Onun anlayışında xalq zorlanmağa ehtiyacı olan qızıdır. Onun "bəyənmə - bəyənmə, səbr et, gözəlim" ifadəsi Ukrayna haqqında nəinki, hətta o qədər də deyildi. Putinin qadınlarını qəbul etməyən hər kəsə ünvanlanıb. Və onlar sadəcə - özünü qarşı zorakılığa dözdün, əks halda daha ağırlı olacaq. İndi də bunun nə qədər ağırlı olduğunu Putin Ukraynada bütün dünyaya nümayiş etdirir.

O, məxməri inqilabın qisasını erməni xalqından başqa cür aldı. Azərbaycanın Qarabağda başlatdığı müharibəyə qarşı olmadı. Eyni zamanda onun nəticələrinə görə Putin həm İrəvana, həm də Bakıya təzyiq imkanlarını artırır. Rusiya sülhməramlıları ölkəmizin və Azərbaycanın hesablaşmalı olduğu amildir. Yaxşı, Türkiyə öz maraqlarında qaldı. Eyni zamanda, kim nə deyirsə desin, Putin bizi Avropa perspektivindən məhrum edib. Ölkəmizi getdikcə daha fəal şəkildə öz burulğanına çəkir. Və bu qançanağıdır. Putin isə artıq

açıq şəkildə deyir ki, onun məqsədi "tarixi Rusiya" hesab etdiyi SSRİ-ni dirçəltməkdir. Ona görə də o, Ukraynanı məhv etməyi planlaşdırır.

Yalnız indi o, uğur qazanmır və çətin ki, uğur qazansın. Hətta Rusiya Federasiyasının nüvə bombasından istifadə təhlükəsi də artıq heç kəsi qorxutmur. Eyni zamanda, Avropa Komissiyası cümə gününə Moldova və Al-yə namizəd statusunun verilməsini tövsiyə edib ki, bu da onun 27 ölkənin bir sıra əsas islahatlardan asılı olacaq bloka qoşulma yolunun başlanğıcı olub.

Avropa Komissiyasının təklifi Ukraynaya eyni statusun verilməsini tövsiyə etdiyi gün irəli sürüldü və bu, Moldovanın qanunun aliliyinin təmin edilməsi, geniş yayılmış korrupsiyanın təmizlənməsi və insan haqları problemlərinin həlli kimi bir sıra islahatlar həyata keçirilməsi ilə şərtlənir. Deməli, biz indi ümitsizcə hətta ukraynalılardan və moldovalılardan geri qalırıq. Və buna görə də hər birimiz özümüz üçün suala cavab verməliyik - niyə belə oldu, hamımız nəyi səhv etdik?!

Bəli bu fikirlər Ermənistan mətbuatındadır. Erməniləri, xüsusən də ağılı başında olan, xalqın gələcəyini düşündən "hay"ları nəhayət, "biz nədə səhv etdik", sualı düşündürməyə başlayıb. Təkcə bir cavabla erməniləri bu çətin sualdan qurtarmaq olar. Azərbaycanla müharibəyə başlamaq, ərazilər qoparmaq üçün qətləmlər törətmək, insanları yurdundan-yuvasından didərgin salmaq və bu gün də Qarabağ arzusu ilə yaşamaq ermənilərin ən böyük səhvidir. Səhvini düzəldin, nə qədər gec deyil, yoxsa...

V.VƏLİYEV

Vətəni qoruyanları qoruyan dövlət

Azərbaycanın sosial yönümlü dövlət olduğu məlumdur. Lakin 2-ci Qarabağ müharibəsindən sonra dövlətin sosial yükü xeyli artıb. Belə ki, Vətən müharibəsi iştirakçılarının, müharibə əlillərinin və şəhid ailələrinin sosial müdafiəsi xeyli gücləndirilib və bu məqsədlə çox böyük xərclər həyata keçirilib. Bununla bağlı statistik məlumatlara baxdıqda vəziyyət aydın görünür.

Sosial ödənişlər: 93 min nəfərə 104 min xidmət

O cümlədən:
Şəhidlərin ailə üzvləri: 7 979 nəfərə 15 943 sosial ödəniş;
Müharibə əlilləri: 3 000 nəfərə 5 900 sosial ödəniş;
Müharibə veteranları: 81 856 şəxsə 81 856 sosial ödəniş.

Mənzil və avtomobil təminatı: 11,7 min nəfərə 3 714 xidmət

3 500 mənzil şəhid ailələri, müharibə əlilləri və həssas təbəqədən olan digər şəxslərə verilib;
214 avtomobil müharibə əlillərinə verilib.

Məşğulluq: 12,1 min nəfərə 12,1 min xidmət

Özünüməşğulluq proqramına cəlb olunub: 7,8 min nəfər;
Məşğulluq marafonu: 643 işgötürənin təqdim etdiyi vakansiyalar üzrə 2 366 şəxs işlə təmin olunub.

Sosial-psixoloji dəstək və reabilitasiya xidməti: 9,1 min nəfərə 27 min xidmət

2 954 ailənin 5 000 üzvünə psixoloji dəstək göstərilib, ödənişsiz dərman verilib;
Reabilitasiya Müəssisələrində 2 500 qaziyyə xidmətlər göstərilib;
Vətən müharibəsində yaralanaraq əzalarını itirmiş 200 hərbi, ümumilikdə 300 müharibə əlili yüksək texnologiyalı müasir protezlə təmin edilib;
1 419 müharibə əlinə 19 333 reabilitasiya vasitəsi verilib və s.

Şəhid ailələri və xəsarət alan hərbiçilər üzrə Vahid Əlaqələndirmə Mərkəzləri: 41 min nəfər.

AR Prezidentinin 25.06.21 Fərmanı ilə yaradılıb. 6 qurum və 33 YİH orqanı üzrə 26 xidmət;

Xidmətlə təmin olunub: 41 min nəfər.

Sosial ödənişlərdə artım, yeni sosial ödənişlər

01.01.2021-ci ildən şəhid ailələri, müharibə əlilləri, Milli Qəhrəmanların təqaüdləri, 01.01.2022-ci ildən müavinətlər orta hesabla 60% artırılıb; Vətən Müharibəsi Qəhrəmanlarına Prezidentin təqaüdü (2000 manat), Vətən müharibəsinin veteranlarına Prezidentin təqaüdü (80 manat) təsis olunub;

Son 4 ildə şəhid ailələri, müharibə əlillərinə təqaüd və müavinətlər orta hesabla 2,5 dəfə, orta aylıq pensiya 70%, yaşa görə orta aylıq pensiya 75% artıb. Ümumilikdə təqribən 100 min şəxsə 190 min xidmət göstərilib.

Göründüyü kimi, dövlətimiz müharibə iştirakçılarına, əlillərinin və şəhid ailələrini qayğına xeyli artırır. Onların və ailə üzvlərinin mənzil, avtomobil, iş, təhsil və tibbi xidmət hüquqları təmin olunub.

Əlbəttə, çox böyük və genişmiqyaslı bu prosesdə müəyyən yerlərdə bəzi neqativ hallara da rast gəlinib. Mətbuatda bununla bağlı şikayətlər işıqlandırılıb, lakin aidiyyəti orqanlar bu halların aradan qaldırılmasını təmin ediblər.

Əhalinin həssas qruplarının, xüsusilə şəhid ailələri və müharibə əlillərinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi Prezident İlham Əliyevin siyasətinin ana xəttini təşkil edir.

2018-ci il aprelində ölkə Prezidenti seçildikdən sonra onun imzaladığı ilk Fərmanın (19 aprel 2018-ci il tarixli) məhz şəhid ailələri ilə bağlı olması və həmin ailələrə növbəti ciddi dəstək tədbirlərini nəzərdə tutması da bunu sübut edir.

Fərmanla, həmçinin 2019-cu ilin yanvar ayında imzalanan Fərmanla yeni mü-

yə görə 4400 manat) ilə təminatını nəzərdə tutur.

Eyni zamanda Prezident, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusunun şanlı tarixi Zəfər əldə etdiyi, torpaqlarımızın Ermənistanın 30 ilə yaxın davam etmiş işğalından azad edildiyi 2-ci Qarabağ müharibəsində iştirak edən şəxslərə "Müharibə veteranı" adı verilərək onlara Prezidentin aylıq təqaüdü təyin edildi.

Şanlı tarixi Zəfər əldə etdiyimiz müharibədən sonra Prezident, Silahlı

hüm sosial müdafiə proqramı icra edildi: 1997-ci il avqustun 2-dək ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda döyüşlərdə şəhid olmuş hərbi qulluqçuların, daxili işlər orqanları əməkdaşlarının -12 min şəhidin 18 mindən çox vərəsəsi 11 min manat məbləğində birdəfəlik ödəmə ilə təmin olundu.

Dövlət başçısının 23 dekabr 2021-ci il tarixli Fərmanı ilə 1997-ci il avqustun 2-dək olan xidmət dövründə ölkəmizin ərazi bütövlüyü, müstəqilliyi və konstitusiyası quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar, hərbi xidmət vəzifələrini yerinə yetirərək və ya hərbi xidmət dövründə xəsarət alması və ya xəstələnməsi nəticəsində əlilliyi müəyyən edilmiş hərbi qulluqçular və daxili işlər orqanları əməkdaşlarının, onlardan vəfat etmiş şəxslərin vərəsələrinin də birdəfəlik ödəmə (I dərəcə əlilliyə görə 8800 manat, II dərəcə əlilliyə görə 6600 manat, III dərəcə əlilliyə

Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin göstərişi ilə şəhid ailələri və müharibə iştirakçıları ilə bağlı geniş istiqamətləri əhatə edən sosial dəstək proqramı icra olunur. Bu proqram üzrə mühüm sosial dəstək tədbirlərindən biri kimi şəhid ailələri və müharibə əlillərinin mənzillə təminatı proqramı cənab Prezidentin Sərəncamı ilə 2021-ci ildə 5 dəfə genişləndirilib.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən həmin kateqoriyadan olanlara 2018-ci ildə 626, 2019-cu ildə 934, 2020-ci ildə 1572 mənzil və fərdi ev verilibsə, 2021-ci ildə onlara 3 min mənzil və fərdi ev verilməsi proqramı uğurla icra olunub ki, bu da 2018-ci ilə nisbətən 5 dəfə çoxdur.

Ümumən Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən ötən dövrdə 13 minə yaxın şə-

ailəsi və müharibə əlili mənzil və ya fərdi evlə təmin edilib.

Eyni zamanda, dövlət başçısının 25 avqust 2021-ci il tarixli Sərəncamı ilə Vətən Müharibəsi Qəhrəmanlarına və onlardan şəhid olanların ailələrinə də mənzillər verilir. Digər həssas qruplardan olanların (gözdən əlilliyi olanlar, dövlət uşaq müəssisələrinin məzunları) da ardıcıl şəkildə mənzillə təminatı həyata keçirilir.

Dövlət başçısının tapşırığı ilə müharibə əlillərinin avtomobillə təminatı tədbirləri də uğurla davam edir. Son 4 ildə də 1500-dək,

ümumilikdə 7600-dən çox müharibə əlili minik avtomobili ilə təmin edilib.

Bütün bunlar dövlətimizin vətəni qoruyan, onun uğrunda canını və sağlamlığını qurban vermiş şəxslərə və onların ailə üzvlərinə göstərdiyi qayğının yalnız maddi təzahürüdür. Lakin dövlətimizin, cəmiyyətimizin onlara sevgisi bunlarla bitmir. Müharibə qəhrəmanları haqda yüzlərlə kitab, film, sənət əsərləri hazırlanır, tədbirlər keçirilir, vətən uğrunda şəhid olanların adları küçələrə, məktəblərə və sair obyektlərə verilir, xatirələri əbədləşdirilir. Mediada minlərlə yazılır, sülhətlər hazırlanır. Gənc nəsə bu qəhrəmanlar əsil nümunə kimi göstərilir.

Bütün bunlar onu göstərir ki, bu xalq, bu dövlət öz qəhrəman

oğullarını heç vaxt unutmaya-
caq. Nə qədər ki Azərbaycan
var, Azərbaycan xalqı var, onlar
da yaşayacaq.

Elçin Bayramlı

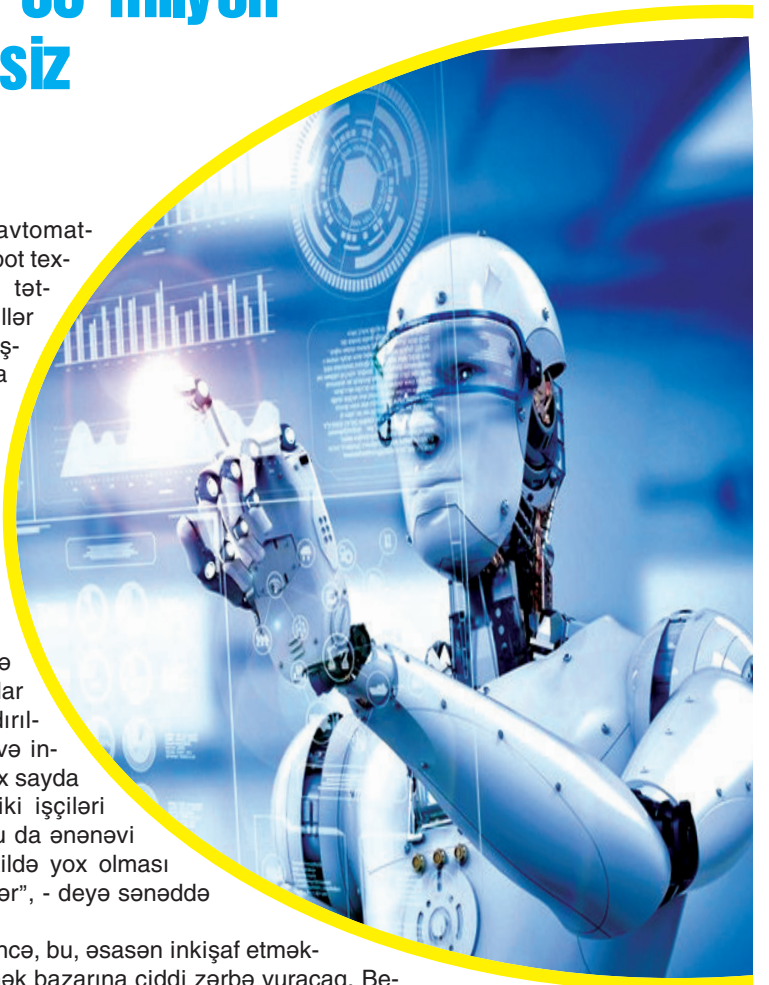
Robotlar 85 milyon insani işsiz qoyacaq

İstehsalatın avtomatlaşması və robot texnologiyasının tətbiqi 2020-2025-ci illər arasında 85 milyon işçinin maşınlarla əvəzlənməsinə səbəb ola bilər. Bu barədə Çinin Beynəlxalq İnkişaf barədə bilik mərkəzinin Pekində təqdim edilən hesabatında deyilir.

"Rəqəmsal transformasiya özü ilə yeni sosial çağırışlar gətirir. Avtomatlaşdırılmış istehsal xətləri və intellektual robotlar çox sayda monoton və mexaniki işçiləri əvəz edə bilər ki, bu da ənənəvi peşələrin geniş şəkildə yox olması ilə nəticələncək bilər", - deyə sənəddə qeyd olunur.

Ekspertlərin fikrincə, bu, əsasən inkişaf etməkdə olan ölkələrin əmək bazarına ciddi zərbə vuracaq. Belə ki, ucuz işçi qüvvəsi və aşağı istehsal dəyəri inkişaf etməkdə olan ölkələrin beynəlxalq ticarətdə və global əmək bölgüsü sisteminə bu günə qədər əsas üstünlüyü olub.

"İstehsalatın mühüm hissəsi süni intellekt texnologiyaları, 3D çapı, həmçinin sənaye robotlarının payına düşəcək ki, onlardan istifadə qabaqcıl ölkələrə üstünlüklər qazanmağa və sənayeləşmədə yenidən rəqabət qabiliyyətini artırmağa kömək edəcək. Belə şəraitdə inkişaf etməkdə olan ölkələr yeni rəqabət üstünlükləri yaratmaqda və global istehsal zəncirində öz mövqelərini qorumaqda böyük çətinliklərlə üzləşəcək", - deyə hesabat müəllifləri bildirib. olke.az

Neymar "Yuventus"a keçir ?

PSJ-nin hücumçusu Neymar karyerasını "Yuventus"da davam etdirə bilər. Qol.az "Calciomercato"ya istinadən xəbər verir ki, Fransa klubunun yeni idman direktoru Luis Kampos Turin təmsilçisinin nümayəndələri ilə əlaqə saxlayıb və onlara 30 yaşlı braziliyalını icarəyə götürməyi təklif edib. Paris klubunun futbolçunun maaşın bir hissəsini verməyə hazır olduğu bildirilib. Qeyd edək ki, Neymar 2017-ci ildən PSJ-də oynayır. Onun klubla müqaviləsi 2025-ci ilin iyun ayına qədərdir.

Anomal istilər nə vaxta kimi davam edəcək?

"İyunun 22-si Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraiti dəyişən buludlu, əsasən yağmursuz olacaq". Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında Hidrometeoroloji Proqnozlar Bürosunun direktoru Gülşad Məmmədova bildirib. O qeyd edib ki, mülayim şimal küləyi axşama doğru ararib güclənəcək: "Havanın temperaturu 30-35, yarımada bəzi yerlərində 37 dərəcəyədək isti olacaq. 23 iyun gün ərzində paytaxtda ararib güclü şimal-qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu 30-34 dərəcə isti olacaq. Bölgələrdə də iyunun 22-si gündüz şimal və qərb rayonlarından başlayaraq 24-ü gündüzədək bəzi yerlərdə şimşək çaxacağı, ararib yağış yağacağı gözlənilir. Qərb küləyi bəzi bölgələrdə ararib güclənəcək".

Abutəl İlhamqızı

"Ümumiyyətlə, ailə bizi formalaşdırır. Doğulduğumuz andan etibarən bizə qayğı göstərən şəxsin emosional vəziyyəti və bizə yaxınlaşma tərzini bizə verir". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında psixoloq Kəmalə Əliyeva deyib.

Onun sözlərinə görə, biz emosiyaları, davranışları dolayı yolla valideynlərimizdən öyrənirik: "Əgər nəzərə alsaq ki, ailələrimizdə daha çox uşaqla ünsiyyətə olan analardır, onlar həm düşüncələrini, həm də qorxularını övladlarına ötürə bilərlər. Ananı çıxış yolu kimi ya təqlid edirik, ya da inkar edirik. Hər iki halda bizim yaşantılarımıza və psixoloji durumumuza təsiri əvəzsizdir".

Kəmalə Əliyeva sözlərinə belə davam edib: "Analarımızın ailə, xoşbəxtlik, münasibət və s. haqqında beynimizə yerləşdirdikləri qəlibləşmiş fikirlər bəzən istəməsək belə bizə yön verir. Ana qızın həyatında rol modelidir. İlk tanıdığı qadındır. Onun

Qızlar analarının taleyini yaşayır?

problemi aşma bacarığı, həyata baxış tərzini onu müşahidə edib öyrənən qızına mütəlak təsir edir. Bu qız gənc xanım olduqda öyrənilmiş davranışını icra edir. Bəs başqa cür olması mümkün deyil? Əlbəttə ki, şəxsi inkişaf, özünü tərbiyə yolu ilə biz mənimizi yetkinləşdirə bilərik. Tənqidi düşüncə, ayırtma bacarığımızla anamızın müsbət təfəllərinə mərkəzləşə bilərik. İbn Haldunun məşhur "coğrafiyamız taleyimizdir" fikrini götürsək, nəinki doğulduğumuz coğrafiya, doğulduğumuz ailə də bizə həyatımız boyu istiqamət verir".

Ayşən Vəli

Başağılığı

Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının kollektivi Musiqişünas, pedaqoq, sənətşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının professoru

Hüseynova Aida Nemət qızının vaxtsız vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağılığı verir.

Allah rəhmət eləsin

Baş redaktor:
Bəhrüz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

"ƏLİNCƏ" AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.

QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 3220